

Borging succesfactoren & verbeterpunten RMC+

Opdrachtgever: Gemeente Groningen, dienst OCSW, afdeling Leerlingzaken

Naam: E.C. Engels (Lisa)
Studentnr: 341694
Datum: 09-02-2012

Docent: De heer A. Heikens
Opleiding: Sociaal Juridische
dienstverlening (deeltijd)
Specialisatie: Multi Problem

Samenvatting

Het RMC+ is ontwikkeld om voortijdig schoolverlaten in de provincie Groningen en Noord- en Midden Drenthe tegen te gaan. Dit project is onderdeel van de dertien VSV-projecten in de regio Centraal en westelijk Groningen en is een samenwerking tussen de betreffende gemeenten en de Regionaal Opleidingscentra (ROC's) in de provincie Groningen en de regio Noord- En Midden Drenthe.

RMC+ houdt in dat er een medewerker van het leerplicht of RMC (Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie) van de gemeente wekelijks één of twee dagdelen aanwezig is op een locatie van een ROC en daar preventief gesprekken voert met leerplichtige jongeren en jongeren van 18 jaar en ouder zonder startkwalificatie die verzuimen. Daarnaast geven de RMC+ medewerkers voorlichting aan docenten en leerlingen, vormen een brug tussen de scholen en de gemeenten en ze hebben overleg met teammanagers en locatiemanagers, dit alles met als doel om het voortijdig schoolverlaten (VSV) terug te dringen.

Er zijn een aantal factoren die een rol spelen bij voortijdig schoolverlaten. Bij de keuze om wel of niet te spijbelen zijn de belangrijkste factoren in de beleveniswereld van voortijdig schoolverlaters: gebrek aan "hechting", niet tijdig handelen/ingrijpen van scholen en multi-problem gezinnen. Het RMC+ speelt met name in op de eerste twee factoren.

De leerplichtwet speelt een belangrijke rol binnen het RMC+, omdat het ook kwalificatieplichtige jongeren betreft. Ook de Wet Educatie en Beroepsonderwijs is van toepassing op het project omdat diverse verplichtingen van (mbo)scholen die relevant zijn met betrekking tot voortijdig schoolverlaten in deze wet zijn weergegeven.

Om antwoord te geven op de vraag hoe de succesfactoren en verbeterpunten van het RMC+ geborgd kunnen worden, is er een praktijkonderzoek uitgevoerd. Daarvoor is in eerste instantie gekeken hoe de gemeenten die deelnemen aan het project ervoor staan wat betreft VSV. Vervolgens is bekeken welke cijfers er beschikbaar zijn over het RMC+. Uit deze cijfers blijkt dat zowel op korte als op lange termijn een groot deel van de jongeren géén voortijdig schoolverlater is geworden en dat is een positief resultaat.

Daarnaast zijn er enquêtes afgenomen bij RMC+ medewerkers en medewerkers van de ROC's die te maken hadden met het RMC+. De medewerkers van de ROC's en de RMC+ medewerkers verschillen van mening over welke activiteit van de RMC+ medewerker het meest effectief was. Wel zijn de geënquêteerden het met elkaar eens dat de kans op het afronden van de opleidingen door de leerlingen vergroot wordt door de gesprekken met de RMC+ medewerkers.

De belangrijkste succesfactoren zijn volgens de geënquêteerden toe te schrijven aan de aanwezigheid van de RMC+ medewerker op de scholen. Daardoor zijn er korte lijnen ontstaan tussen de scholen en de gemeenten en kunnen gesprekken met leerlingen snel plaatsvinden. Daarnaast worden docenten gestimuleerd om meer aandacht te besteden aan de aan- en afwezigheid van leerlingen en wordt de leerplicht en het RMC bekender op de ROC's. Naast de succesfactoren zijn er volgens de geënquêteerden ook diverse verbeterpunten te benoemen. Zo moeten de verzuimoverzichten op de scholen nog beter bijgehouden worden, moet er meer gekeken worden naar de uitvalredenen van jongeren en moet het RMC+ nog bekender worden op de ROC's.

Verder moeten verzuimmeldingen eerder gedaan worden bij de RMC+ medewerkers en moeten er uitschrijfflijsten beschikbaar worden gesteld aan de RMC+ medewerkers. Het project is gestopt op 31 december 2011 en 74 % van de ROC medewerkers en 56 % van de RMC+ medewerkers is van mening dat het project nog niet had moeten stoppen. Het onderdeel dat volgens de meeste geënquêteerden behouden moet worden is het spreekuur op de locaties.

Tenslotte zijn er interviews gehouden met medewerkers van de gemeenten en ROC's die vanuit verschillende functies met RMC+ te maken hebben.

Uit deze interviews kwam naar voren dat de verwachtingen divers waren maar allemaal neerkwamen op een betere samenwerking tussen de ROC's en de gemeenten en uiteindelijk een daling van het aantal VSV'ers. Ook in de interviews kwamen de succesfactoren naar voren en deze kwamen grotendeels overeen met succesfactoren die uit de enquêtes kwamen. De verbeterpunten die de geïnterviewden noemden zijn zowel voor de scholen als voor de gemeenten van belang en kunnen gebruikt worden voor projecten die in de toekomst opgezet worden. Zo moet er van tevoren duidelijker worden afgesproken en afgebakend welke taken door de RMC+ medewerker worden gedaan en moet er eerder gemeld worden bij de RMC+ medewerker. Ook moeten verwachtingen vooraf duidelijk uitgesproken en op elkaar afgestemd worden.

Bovenstaande overwegende kan geconcludeerd worden dat het RMC+ een project was met veel succesfactoren. De verbeterpunten kunnen gebruikt worden in nieuwe projecten en de vaste werkwijze van de gemeenten en de ROC's.

De succesfactoren dienen geborgd te worden om de behaalde successen niet verloren te laten gaan. De meeste succesfactoren zijn een gevolg van de aanwezigheid van de medewerkers van de gemeenten op de locaties van de ROC's en daarom is het belangrijk dat dit in de toekomst voortgezet wordt. Er dient daarom gekeken te worden naar een structurele oplossing om ervoor te zorgen dat er een medewerker van de gemeente op de ROC's kan blijven komen. Dit zou kunnen door de activiteiten van de medewerkers van de gemeenten te verplaatsen of door een soortgelijk project als het RMC+ op te starten. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de wensen van de medewerkers van de ROC's, deze geven aan dat één dagdeel per week niet genoeg is.

Vervolgens dient er gekeken te worden naar welke activiteiten de RMC+ medewerkers dan uit gaan voeren. Zoals eerder vermeld zijn de meningen verdeeld over welke werkzaamheden het meest effectief zijn geweest en daar dient een goede afweging tussen gemaakt te worden.

Verder is het raadzaam om één contactpersoon van de gemeente te houden per locatie van de ROC's. Ook dit deel kan opgevangen worden door een medewerker van de gemeente op de ROC's te plaatsen. Als dit niet haalbaar blijkt te zijn, kan er gewerkt worden met één vast contactpersoon die op afroep op de ROC locatie komt voor gesprekken.

Daarnaast is de looptijd van het project een onderdeel waar aandacht aanbesteed dient te worden. In principe dient een dergelijk project minimaal drie schooljaren te duren om daadwerkelijk minder voortijdig schoolverlaters te hebben.

Verder dient er voor de start van een dergelijk project goed afgestemd te worden wat de verwachtingen van de betrokken partijen zijn. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met de verwachtingen van de personen die in de dagelijkse praktijk met het project gaan werken zoals leerlingbegeleiders en docenten.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Voorwoord	5
Inleiding.....	6
Hoofdstuk 1. Kaders voortijdig schoolverlaten.....	7
§ 1.1 Oorzaken schoolverzuim	7
§ 1.2 Aanleiding RMC+	8
§ 1.3 Inhoud en werkwijze RMC+.....	9
§ 1.4 Wettelijk kader	10
Hoofdstuk 2. Het praktijkonderzoek	12
§ 2.1 Cijfers voortijdig schoolverlaters.....	12
§ 2.2 Cijfers deelnemers RMC+	15
§ 2.3 Enquêtes.....	18
§ 2.3.1 Enquêtes medewerkers van de ROC's.....	18
§ 2.3.2 Enquêtes RMC+ medewerkers	21
§ 2.3.3 Overeenkomsten en verschillen enquêtes.....	25
§ 2.4 Interviews	27
Conclusie en aanbevelingen.....	30
Geraadpleegde literatuur	33
Bijlagen:	
Bijlage 1. Verklarende woordenlijst	34
Bijlage 2. VSV projecten	35
Bijlage 3. Stroomschema RMC+	37
Bijlage 4. Enquête medewerkers scholen	38
Bijlage 5. Enquête medewerkers gemeente	42

Voorwoord

Deze onderzoeksrapportage is het resultaat van het onderzoek naar het RMC+ project. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Groningen, dienst OCSW, afdeling Leerlingzaken. Met dit onderzoeksrapport zal ik de deeltijdstudie Sociaal Juridische Dienstverlening afronden.

Het RMC+ is een project waar ik zelf aan deel neem als RMC+ medewerker. Het lijkt me dan ook erg interessant om onderzoek te doen naar dit project. Aan de ene kant is het een voordeel om zelf deel te nemen aan het project waar je onderzoek naar doet, maar aan de andere kant kan dit ook een valkuil zijn. Het is prettig om al goed in de materie te zitten, maar ook lastig omdat er een kans is dat je daardoor minder objectief bent. Omdat ik hiervoor gewaarschuwd was, heb ik geprobeerd gedurende het onderzoek hier rekening mee te houden.

Een ander punt waar ik rekening mee moet houden is dat er bij de start van het project geen concrete doelstellingen in de zin van te verwachten resultaten waren vastgesteld door de projectgroep. De verwachting was dat de samenwerking tussen de scholen verbeterd zou worden en dat het voortijdig schoolverlaten zou verminderen, maar deze verwachting is niet concreet gemaakt door succesfactoren te benoemen of een doel te stellen wat betreft de voortijdig schoolverlaters. Toch denk ik dat dit geen belemmeringen oplevert, want ondanks dat ik de resultaten niet kan vergelijken met concrete doelstellingen kan ik wel duidelijk maken welke resultaten er behaald zijn.

Ik wens u veel leesplezier en hoop dat dit onderzoek kan bijdragen aan het verbeteren van RMC+ en andere projecten.

Lisa Engels
Januari 2012

Inleiding

Het RMC+ is een project dat is opgezet om voortijdig schoolverlaten te verminderen. Het project is een samenwerking tussen alle gemeenten in de provincie Groningen, Noord- en Midden Drenthe en de ROC's Noorderpoort, Alfa College, ROC Menso Alting en AOC Terra.

Het RMC+ is een project dat gefinancierd wordt uit tijdelijk beschikbare gelden en de extra inzet is gestopt om die reden op 31-12-2011. Voor de gemeenten en scholen is het van belang om te weten of het zinvol is om (onderdelen van) het project na deze datum nog voort te zetten. Daarom moet onderzocht worden welke succesfactoren tot nu toe behaald zijn met het RMC+.

Om een onderzoek naar het RMC+ uit te voeren is de volgende hoofdvraag opgesteld:

“Hoe kunnen de succesfactoren en verbeterpunten van het RMC+ project geborgd worden in de toekomst”

Om antwoord te kunnen geven op deze hoofdvraag zijn er vier deelvragen geformuleerd:

1. Welke factoren liggen er ten grondslag aan ongeoorloofd verzuim?
2. Wat kan er geconcludeerd worden uit de beschikbare cijfers over RMC+?
3. Welke succesfactoren constateren de medewerkers van de gemeenten en de ROC's?
4. Welke verbeterpunten constateren de medewerkers van de gemeenten en de ROC's?

Onderzoeksopzet

In hoofdstuk 1 is uiteengezet wat de redenen voor jongeren zijn om te spijbelen of om dit juist niet te doen. Deze redenen zijn voortgekomen uit een onderzoek van Oberon (2008) en dit is belangrijk om te weten als achtergrond voor de rest van het onderzoek.

Vervolgens is uiteengezet hoe het RMC+ tot stand is gekomen, welke wetten van belang zijn en wat RMC+ precies doet.

Daarna volgt het praktijkonderzoek, waarbij diverse onderzoeksmethoden gebruikt worden om informatie te verzamelen. Er is begonnen met het analyseren van de beschikbare cijfers over RMC+, de uitkomsten hiervan zijn terug te vinden in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 zijn de resultaten van de enquête over het RMC+ verwerkt en in hoofdstuk 5 de uitkomsten van de gehouden interviews.

Tot slot is er nog een conclusie waarbij de resultaten van de voorgaande hoofdstukken naast elkaar gelegd zijn. Hierbij worden enkele aanbevelingen gedaan.

Om te voorkomen dat bepaalde termen meerdere keren in het rapport uitgelegd (moeten) worden is een verklarende woordenlijst toegevoegd als bijlage 1.

Hoofdstuk 1. Kaders voortijdig schoolverlaten

§ 1.1 Oorzaken schoolverzuim

Een belangrijk beleidsstreven van de Nederlandse overheid is om zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie te laten behalen. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal MBO niveau 2 of HAVO/VWO. De veronderstelling hierachter is dat dit opleidingsniveau minimaal noodzakelijk is om goed te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt¹.

Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie kunnen halen is het van belang om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Spijbelen kan een voorbode van voortijdig schoolverlaten zijn.

De oorzaken van spijbelen kunnen uit 4 verschillende leefgebieden komen, namelijk: de leerling zelf, de schoolorganisatie, de schoolsfeer en aspecten buiten school².

Spijbelen en voortijdig schoolverlaten hebben (over het algemeen) een reden. Uit een onderzoek van Oberon³, in opdracht van het Ministerie van OCW, naar de beleveniswereld van voortijdig schoolverlaters komen tien factoren naar voren die belangrijk zijn bij wel of niet spijbelen. Deze zijn in gepresenteerd in afnemende prioriteit:

1. *Op zoek naar 'hechting'*. Jongeren hechten aan persoonlijke aandacht en betrokkenheid vanuit de school. Leerlingen willen 'gekend' zijn, zoeken in feite naar structuur en 'hechting'. In kleinschalige opvangprojecten herpakte een aantal jongeren zich weer die anders voortijdig schoolverlaters waren geworden.
2. *Tijdig handelen, ook op de risicomomenten (de overgang tussen scholen of tussen onderwijs en overige voorzieningen)*. Een voor de hand liggende, maar belangrijke conclusie is dat tijdige hulp vanuit de 'zorg' voortijdig schoolverlaten kan voorkomen.
3. *Multi-problem gezinnen*. Zorgt ervoor dat de jongere vaak veel hulpverlening om zich heen heeft. Het is hierbij van belang dat er een goede regie is bij de professionele hulpverlening zodat de jongeren zich kunnen herpakken.
4. *Specifieke psychologische kenmerken: internal locus of control, attributie en ambitie*. De voortijdig schoolverlaters 'scoorden' in het algemeen op deze kenmerken lager dan jongeren die het onderwijs hebben afgemaakt zonder veel opvang van hulpverleners.
5. *Specifieke sociaal-economische en etnische factoren: ambities en beperkte kennis en ondersteuning ouders*. 'Beperkte ouderondersteuning' speelde in enkele gevallen mee bij het voortijdig schoolverlaten. Ook was herhaaldelijk sprake van problemen bij jongeren als ADHD, anorexia, depressiviteit, lage cognitieve capaciteiten.
6. *Herrieschoppers en Geruislozen*. Herrieschoppers op school worden er vaak "uitgepikt" en deze krijgen de juiste ondersteuning zodat zij geen voortijdig schoolverlaters worden. Jongeren bij wie de problematiek zich naar binnen keert, geven geen overlast, waardoor ze ook geen extra ondersteuning krijgen en soms haast onopgemerkt uit beeld verdwijnen en voortijdig schoolverlater worden.

---

¹ R. van der Velden e.a., *De waarde van een startkwalificatie*, Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt: Maastricht 2002.

² Lecoutere, K., *Spijbelen... wie helpt?*. Garant –Uitgevers, Leuven- Apeldoorn 1998.

³ Oberon, *De beleveniswereld van Voortijdig Schoolverlaters – een onderzoeksrapportage*, Utrecht 2008

7. *Spanningsveld leren – werken.* Jongeren willen wel naar school, maar ze vinden het ook belangrijk om geld te verdienen door te werken. Dit kan ervoor zorgen dat ze het onderwijs voortijdig verlaten om aan het werk te gaan omdat ze louter en alleen geld willen verdienen.
8. *Pestproblematiek: een onderschatte factor?* Veel van de voortijdig schoolverlaters uit dit onderzoek zijn gepest toen zij op school zaten en hebben het gevoel dat er door school weinig aan gedaan werd.
9. *Helende tijdelijke uitval.* Enkele jongeren gaven aan dat ze door hun uitval uit het onderwijs zijn gaan beseffen dat een opleiding wel belangrijk en nuttig is en zijn toen met nieuwe motivatie weer aan een opleiding begonnen.
10. *Softdrugs gebruik.* Jongeren gebruiken tegenwoordig steeds makkelijker softdrugs. Het is voor hen een aantrekkelijke manier om van ‘het gezeur en gedoe af te zijn’. Het overmatig gebruik versterkte het motivatiegebrek van deze jongeren en hun gevoelens van doelloosheid/lethargie⁴.

Deze factoren zijn van belang voor scholen en gemeenten, omdat zij hier extra aandacht aan kunnen besteden om spijbelen en daarmee voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Hoe deze factoren in verhouding staan tot het RMC+ project wordt in § 1.3 nader toegelicht.

§ 1.2 Aanleiding RMC+

Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Welzijn besteedt veel aandacht en geld aan het voorkomen van Voortijdig Schoolverlaten. Er worden diverse projecten ontwikkeld en uitgevoerd en één van deze projecten is het RMC+.

Voortijdig schoolverlaten wordt algemeen beschouwd als één van de grote problemen van het huidige Nederlandse onderwijs omdat het leidt tot slechtere arbeidsmarktperspectieven voor jongeren en kan leiden tot hogere kosten voor de samenleving, bijvoorbeeld in termen van hogere criminaliteit en sociale uikeringen.

Convenant

Het ministerie van OCW heeft in alle 39 RMC-regio's tussen december 2007 en juli 2008 convenanten afgesloten met contactgemeenten en onderwijsinstellingen in het Voortgezet onderwijs (VO) en Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) om in 2011 een afname van 40% van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters te realiseren ten opzichte van het aantal voortijdig schoolverlaters in schooljaar 2005-2006. Dit komt neer op 10% vermindering per schooljaar.

Ook in de regio Centraal en Westelijk Groningen (waar onder andere de stad Groningen onder valt) is een dergelijk convenant gesloten. In dit convenant, genaamd Convenant ‘Aanval op schooluitval 2008-2011’, tussen de staatssecretaris van OCW, de RMC-contactgemeente en de onderwijsinstellingen is afgesproken dat de zowel de scholen als de gemeenten zich gezamenlijk gaan inzetten om zo uiteindelijk meer leerlingen met een diploma van school te laten gaan⁵. Vanuit deze gezamenlijke doelstelling is onder andere het RMC+ ontstaan.

⁴ Oberon, *De beleveniswereld van Voortijdig Schoolverlaters – een onderzoeksrapportage*, Utrecht 2008

⁵ Convenant ‘Aanval op schooluitval 2008-2011’ RMC-regio 003 Centraal en Westelijk Groningen

Financiering

Het RMC+ is één van de projecten die onder andere gefinancierd wordt uit de programmagelden van Convenant 'Aanval op schooluitval 2008-2011'. Daarnaast is de financiering verzorgd door het Actieplan Jeugdwerkloosheid en kwalificatiegelden van Noord- en Midden Drenthe. Het Actieplan Jeugdwerkloosheid is erop gericht om extra faciliteiten te organiseren om Voortijdig Schoolverlaten te verminderen⁶. De kwalificatiegelden kunnen ingezet worden voor projecten die het behalen van een startkwalificatie voor jongeren vergroten.

Om deze financiële middelen te verkrijgen zijn projectaanvragen ingediend. In deze projectaanvragen zijn de te verwachten successen algemeen beschreven, er zijn geen aantallen genoemd van de te verwachten verlaging van voortijdig schoolverlaters.

Samenwerking

Omdat leerlingen van de grote ROC's in de stad Groningen afkomstig zijn uit de hele provincie Groningen en de kop van Drenthe, zoeken de verschillende RMC-regio's samenwerking⁷. De Gemeente Groningen heeft samen met de andere samenwerkingspartners dertien VSV-projecten ontwikkeld en uitgevoerd. Het Noorderpoort is hiervan de penvoerder. De penvoerder regelt onder andere de financiële zaken, onderhoud de contacten met de subsidieverstrekker, maakt tussentijdse rapportages en stelt het projectplan indien nodig bij. Een overzicht van de dertien VSV-projecten vindt u in bijlage 2

De samenwerkingspartners van RMC+ bestaan uit:

- RMC regio 03 - Centraal en Westelijk Groningen;
- RMC regio 01 – Oost-Groningen;
- RMC regio 02 – Noord-Groningen-Eemsmond;
- RMC regio 07 – Noord en Midden Drenthe⁸;
- Noorderpoort;
- Alfa College;
- ROC Menso Alting;
- AOC Terra.

§ 1.3 Inhoud en werkwijze RMC+

Op elke MBO locatie met meer dan 500 leerlingen of een relatief hoge uitval wordt een RMC+ medewerker geplaatst. Een RMC+ medewerker is een medewerker van de gemeente die er is voor risicoleerlingen met beginnend schoolverzuim.

De RMC+ medewerker biedt de school één aanspreekpunt voor vragen en ondersteuning op het gebied van het bestrijden van schoolverzuim en uitval. Zij zetten zich in voor het RMC en Leerplicht, ongeacht de gemeente waar de leerling vandaag komt.

De medewerker is op de school aanwezig en zal bij beginnend verzuim op school een gesprek voeren met de betreffende leerling en in sommige gevallen ook met de ouders.

---

⁶ <<http://www.vsvgroningen.nl/uploads/onderwijs/downloads/Regionaal%20Actieplan%20Jeugdwerkloosheid%20Groningen.pdf>> geraadpleegd op 27-11-2011

⁷ <www.vsvgroningen.nl> Geraadpleegd op 29-10-2011

⁸ <<http://rmcnet.nl/?pag=54>> Geraadpleegd op 07-11-2011

Wanneer een leerling nog leerplichtig of kwalificatieplichtig is kan er op deze manier al in een vroeg stadium een waarschuwing vanuit de Leerplichtwet worden gegeven en/of naar een oplossing worden gezocht.

De eerste twee punten uit het in § 1.1 genoemde onderzoek van Oberon komen bij het RMC+ project aan de orde:

- de aanwezigheid van de jongeren wordt nauwlettend in de gaten gehouden, daardoor is er meer structuur en hierdoor ontstaat meer hechting met de school;
- doordat er een RMC+ medewerker aanwezig is op de school kan snel gehandeld worden.

Beginnend verzuim kan een voorteken zijn van schooluitval. Voor de leerlingen die beginnen met verzuimen wordt er in een vroeg stadium door de RMC+ medewerker naar een oorzaak en oplossing gezocht.

Om de werkwijze van RMC+ duidelijk te maken voor alle deelnemers is er een stroomschema ontwikkeld, dit schema is terug te vinden in bijlage 3.

Werkzaamheden van de RMC+ medewerker bestaan uit:

- het voeren van preventieve gesprekken;
- voorlichting geven aan medewerkers van de scholen;
- overleg met management en teamleiders van de scholen;
- voorlichting geven aan leerlingen;
- aanspreekpunt voor leerlingbegeleiders en docenten;
- brug vormen tussen scholen en gemeenten;
- controle op (terecht of onterecht) uitgeschreven leerlingen.

§ 1.4 Wettelijk kader

Bij het RMC+ project spelen diverse wetten een rol. Een opsomming:

1. Leerplichtwet

Een kind is leerplichtig vanaf de eerste maand na de vijfde verjaardag tot en met het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt⁹. Conform artikel 4C leerplichtwet zijn deze kinderen onder andere verplicht om onderwijs te volgen en niet te spijbelen en/of te laat te komen.

Vanaf nieuwe schooljaar waarin een jongere 16 jaar is geworden is deze jongere kwalificatieplichtig. Dit houdt in dat de jongere verplicht is om onderwijs te volgen om een startkwalificatie te halen, ook mag er niet worden gespijbeld en/of te laat komen. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal mbo niveau 2 of een havo- of vwo diploma. De kwalificatieplicht eindigt als een jongere een startkwalificatie heeft behaald of op de achttiende verjaardag.¹⁰

---

⁹ Artikel 3 lid 1 Leerplichtwet 1969

¹⁰ Artikel 4b Leerplichtwet 1969

In deze wet staat onder andere ook vermeld dat de scholen leerlingen moeten melden bij de gemeente waar de leerling woont als deze 16 uur heeft verzuimt, zonder geldige reden in een periode van vier aaneensluitende weken.¹¹

2. Wet Educatie en Beroepsonderwijs

In deze wet staan diverse verplichtingen van (mbo)scholen weergegeven die relevant zijn met betrekking tot voortijdig schoolverlaten. Zo ook de verplichtingen met betrekking tot de meldingsplicht bij verzuim. Een school is onder andere verplicht om het verzuim van leerlingen bij te houden en indien van toepassing te melden bij de gemeente waar de leerling woont. Verzuim van leerlingen tussen de 18 en 23 jaar zonder geldige reden (zoals ziekte) van meer dan 5 weken uitsluitend moet altijd worden gemeld.¹²

In deze wet wordt een voortijdig schoolverlater omschreven als: een jongere die het onderwijs aan de instelling waaraan hij is ingeschreven gedurende een aaneengesloten periode van ten minste een maand niet meer volgt of een jongere die niet ingeschreven staat bij een school. Niet als voortijdig schoolverlater wordt aangemerkt: een jongere die de school verlaat en al in het bezit is van een startkwalificatie of een diploma heeft van praktijkonderwijs en werkzaam is op de grond van een aanstelling of arbeidsovereenkomst¹³.

Uit deze wet komt tevens de verplichting voor gemeenten voort om de voortijdig schoolverlaters te registreren en te coördineren. Tevens is de taak aan de gemeente toegeschreven dat ze er zorg voor moeten dragen dat er een regionaal netwerk van scholen, instellingen en organisaties is alsook een goed werkend meldingssysteem.¹⁴

3. Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)

De wet op het voortgezet onderwijs is wel belangrijk voor het RMC, omdat het RMC te maken kan hebben met jongeren die op het Voortgezet Onderwijs zitten¹⁵. Voor het RMC+ project is deze wet niet van toepassing, omdat dit project alleen uitgevoerd wordt op Regionale opleidings Centra (ROC's). Voor het complete pakket met maatregelen van de VSV-projecten (als beschreven in bijlage 2) is deze wet wel van belang

---

¹¹ Artikel 21 jo 21a Leerplichtwet 1969

¹² Artikel 8.1.7 Wet Educatie en Beroepsonderwijs

¹³ Artikel 8.3.1 Wet Educatie en Beroepsonderwijs

¹⁴ Artikel 8.3.2 Wet Educatie en Beroepsonderwijs

¹⁵ Artikel 2 Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)

Hoofdstuk 2. Het praktijkonderzoek

Er is voor gekozen om naast het voorgaande literatuuronderzoek nog enkele onderzoeksmethoden te gebruiken:

Ten eerste is bekeken welke cijfers er bij het Ministerie van OCW bekend zijn over de vier regio's die deelnemen aan RMC+. Het RMC+ is opgestart om het VSV te verminderen en daar ligt de eerder genoemde doelstelling aan vooraf. Interessant is om te weten hoe de regio's het de afgelopen (school)jaren heeft gedaan wat betreft VSV. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in § 2.1. Ook is geanalyseerd welke cijfers er beschikbaar waren met betrekking tot RMC+. Dit geeft een indruk van de invloed van de maatregelen op de leerlingen die in aanraking zijn gekomen met RMC+. Deze resultaten zijn verwerkt in § 2.2. Verder is er een enquête opgesteld voor medewerkers van de scholen om te onderzoeken wat hun mening is over RMC+ en de effectiviteit van dit project. Ditzelfde is gedaan voor de RMC+ medewerkers en deze resultaten zijn met elkaar vergeleken. De resultaten van de enquêtes zijn verwerkt in § 2.3. Er is gekozen voor een enquête omdat de mening van een grote groep mensen van belang was voor dit onderzoek.

Om dieper in te kunnen gaan op de meningen van personen die met RMC+ hebben gewerkt zijn een negental interviews afgenomen. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in § 2.4.

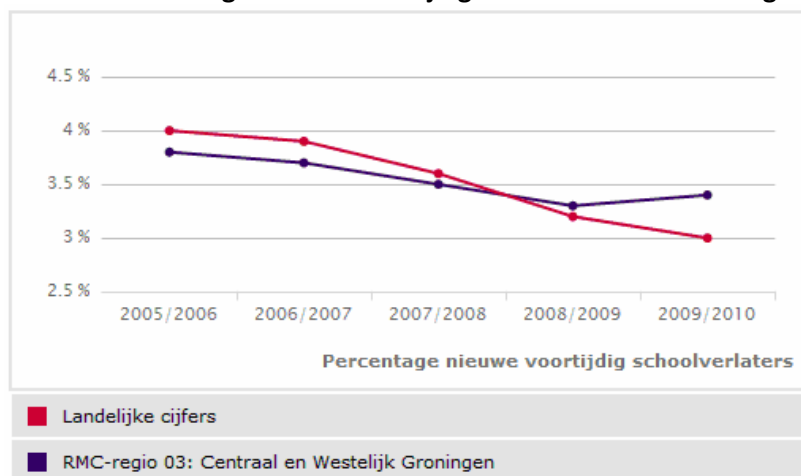
§ 2.1 Cijfers voortijdig schoolverlaters

Zoals eerder aangegeven heeft het ministerie van OCW doelstellingen opgesteld om het voortijdig schoolverlaten te verminderen.

Regio 03: Centraal en Westelijk Groningen¹⁶

De gemeente Groningen is contactgemeente van RMC-regio 03. Uit grafiek 1 blijkt dat deze regio tot en met schooljaar 2007/2008 onder het landelijk gemiddelde zat met betrekking tot nieuwe voortijdig schoolverlaters. Sinds schooljaar 2008/2009 scoort RMC-regio 03 boven het landelijk gemiddelde wat inhoudt dat er procentueel meer nieuwe voortijdig schoolverlaters zijn dan gemiddeld in Nederland.

Grafiek 1. Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters RMC-regio 03

¹⁶ <http://www.vsvverkenner.nl/resultaten_vergelijk_landelijk.php?grafiek_perc=lijn&v_id=03&select_vergelijk=&vergelijk=2>

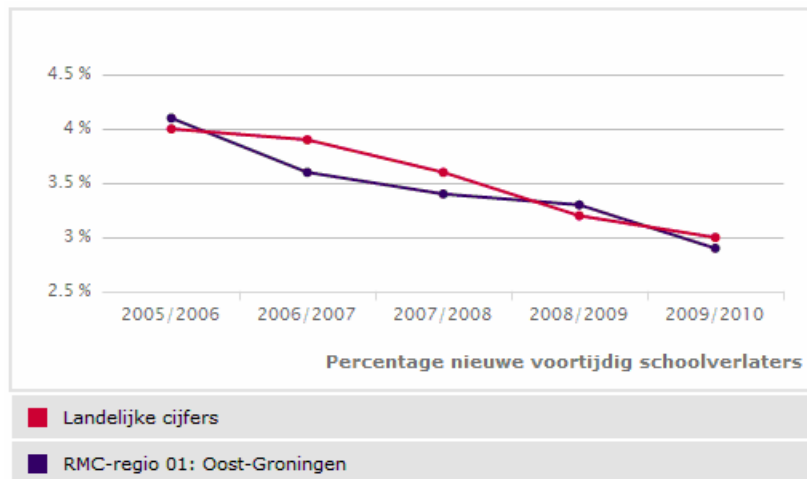
Geraadpleegd op 29-10-2011

Naast de regio Centraal en Westelijk Groningen namen er nog andere regio's deel aan het RMC+ project. De cijfers van deze gemeenten zien er als volgt uit:

Regio 01: Oost-Groningen

Deze regio zat in schooljaar 2005/2006 iets boven het landelijk gemiddelde wat betreft VSV. De afgelopen jaren heeft het VSV een dalende lijn ingezet en in schooljaar 2009/2010 zat de regio onder het landelijk gemiddelde. Deze resultaten zijn terug te vinden in grafiek 2.

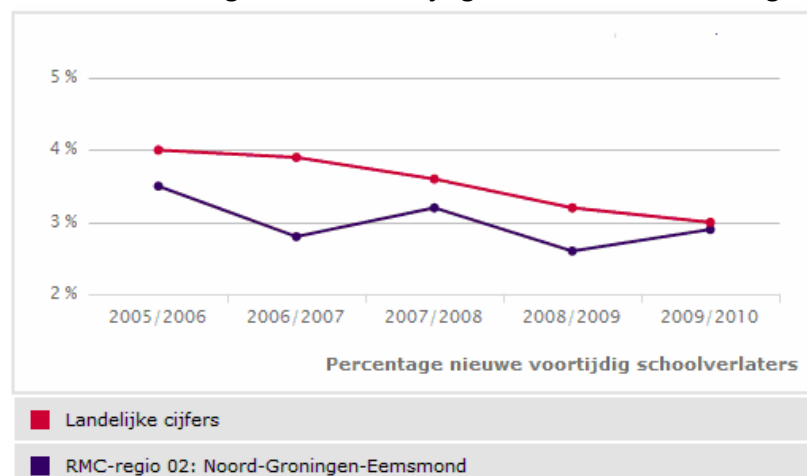
Grafiek 2. Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters RMC-regio 01

Regio 02: Noord-Groningen-Eemsmond

Regio Noord-Groningen-Eemsmond zit sinds schooljaar 2005/2006 al onder het landelijk gemiddelde van nieuwe voortijdig schoolverlaters. Wel is duidelijk te zien in grafiek 3 dat de resultaten van deze regio wisselend zijn. In het schooljaar 2009/2010 zaten ze dan ook nog maar net onder het landelijk gemiddelde.

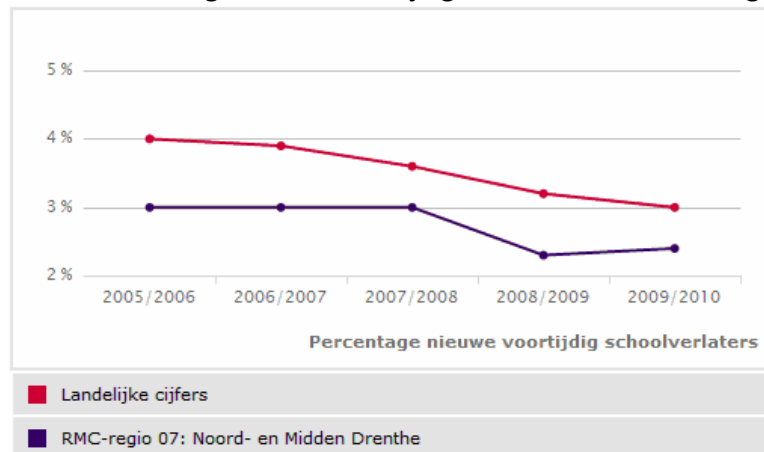
Grafiek 3. Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters RMC-regio 02

Regio 07: Noord- en Midden Drenthe

De regio Noord- en Midden Drenthe is de afgelopen jaren redelijk stabiel onder het landelijk gemiddelde van nieuwe voortijdig schoolverlaters gebleven. Met name in schooljaar 2008/2009 is er een forse daling van nieuwe VSV'ers geweest. Deze resultaten zijn terug te vinden in grafiek 4.

Grafiek 4. Percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters RMC-regio 07

Uit bovenstaande valt af te leiden dat de deelnemende regio's niet allen een even groot percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters heeft. Toch hebben de regio's besloten om een gezamenlijke aanpak te starten omdat alle regio's het VSV op de ROC's nog verder willen verlagen.

§ 2.2 Cijfers deelnemers RMC+

Om te onderzoeken of het RMC+ project (onder andere) invloed heeft op de jongeren op de ROC's, zou het zinvol zijn uitval cijfers van de ROC's voor en na het project met elkaar vergelijken. Dit is echter zo beïnvloedbaar door andere factoren dat dit geen toegevoegde waarde zou hebben voor het onderzoek.

Resultaten op korte termijn

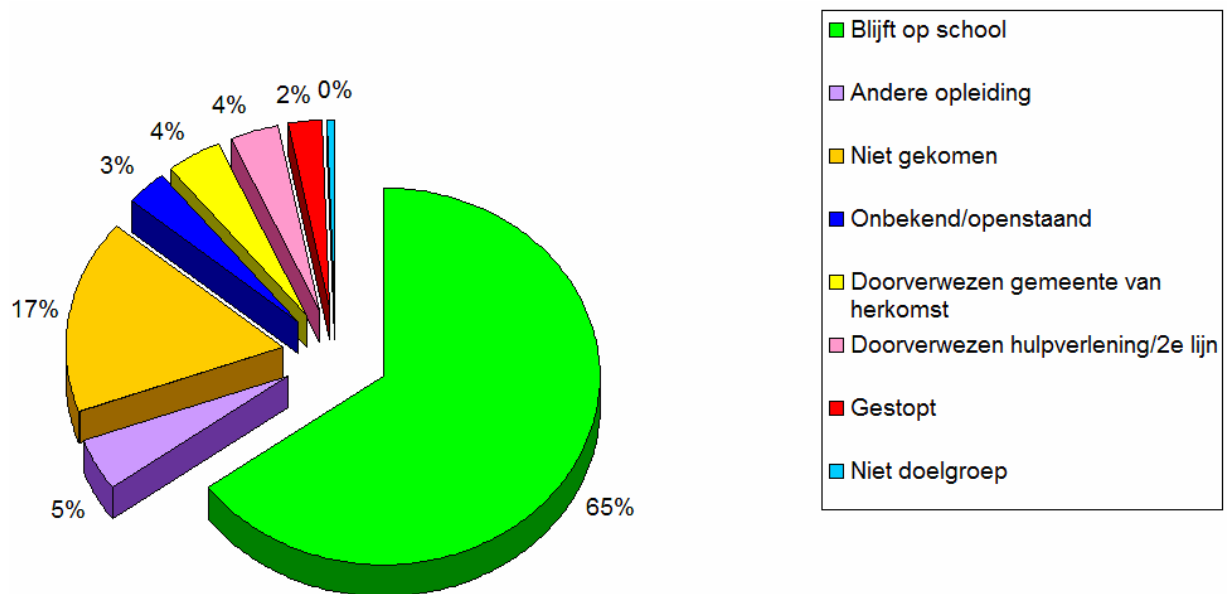
Wel is onderzocht wat de invloed is van het RMC+ op de jongeren op korte termijn. Hiervoor kan gekeken worden naar de resultaten van de gesprekken. Deze resultaten zijn gebaseerd op de afspraken die tijdens het gesprek zijn gemaakt. Hoe de verdeling is, valt te af te leiden uit onderstaande tabel.¹⁷

School	Aantal RMC+ gesprekken 09/10	Aantal RMC+ gesprekken 10/11	Verhouding regio's	Resultaten	Aantal uren verzuimbij melding
Alfa College	Totaal : 222	Totaal : 435	255 : Centraal 46 : Noord (Gr.) 35 : Oost (Gr.)	301 : Blijft op school 10 : Andere opleiding 87 : Niet gekomen	130 : Onbekend 138 : 0-16 uur 83 : 16-32 uur
	69 : Leerplicht 141 : RMC 12 : Onbekend 5 : AKA 18 : Sprint	149 : Leerplicht 262 : RMC 10 : Onbekend 14 : 23+/met startkw. 15 : AKA 64 : Sprint	64 : Noord- en midden 8 : Zuidoost Drenthe 9 : Friesland Oost 1 : Friesland Noord 17 : Onbekend	2 : Onbekend/openstaand 10 : Doorverwezen gemeente van herkomst 13 : Doorverwezen hulpverlening/2 ^e lijn 9 : Gestopt 3 : Niet doelgroep 1 : Heeft startkw.	39 : 32-50 uur 45 : 50 uur of meer
Noorderpoort	Totaal : 239	Totaal : 547	94 : Centraal 107 : Noord (Gr.) 167 : Oost (Gr.)	355 : Blijft op school 33 : Andere opleiding 83 : Niet gekomen	160 : Onbekend 111 : 0-16 uur 144 : 16-32 uur
	67 : Leerplicht 160 : RMC 26 : Werkwijjs 6 : Techniek 11 : Onbekend 4 : KTM 5 : Sprint	156 : Leerplicht 371 : RMC 7 : 23+/met startkw. 26 : Werkwijjs 9 : Techniek 31 : Onbekend	54 : Noord- en midden 5 : Zuidoost Drenthe 6 : Friesland Oost 3 : Friesland Noord 7 : Overig 29 : Onbekend	25 : Onbekend/openstaand 32 : Doorverwezen gemeente van herkomst 29 : Doorverwezen hulpverlening/2 ^e lijn 17 : Gestopt 1 : Niet doelgroep	61 : 32-50 uur 61 : 50 uur of meer
AOC Terra	Niet van toepassing	Totaal : 44	16 : Centraal 10 : Noord (Gr.) 7 : Oost (Gr.)	31 : Blijft op school 3 : Andere opleiding 8 : Niet gekomen	1 : Onbekend 3 : 0-16 uur 12 : 16-32 uur
		14 : Leerplicht 27 : RMC 2 : Onbekend 1 : 23+/met startkw.	9 : Noord- en midden 2 : Friesland Oost	2 : Doorverwezen gemeente van herkomst	16 : 32-50 uur 12 : 50 uur of meer
ROC Menso Alting	Niet van toepassing	Totaal : 42	14 : Centraal 13 : Noord (Gr.) 8 : Noord- en midden	25 : Blijft op school 5 : Andere opleiding 4 : Niet gekomen	Niet geregistreerd door RMC+
		15 : Leerplicht 27 : RMC	6 : Friesland Oost 1 : Friesland Noord	1 : Gestopt 7 : Openstaand/onbekend	

¹⁷ G. de Jong e.a., *Voortijdig schoolverlaten, een gedeelde verantwoordelijkheid*, Rijksuniversiteit Groningen: Groningen 2011.

De resultaten uit voorgaande tabel zijn weergegeven in grafiek 5.

Grafiek 5. Resultaten op korte termijn

Na het gesprek met de RMC+ medewerker geeft 65% van de jongeren aan verder te gaan met de opleiding. Dit is een goed resultaat en de vraag is of deze jongeren ook daadwerkelijk de opleiding afmaken of alsnog voortijdig schoolverlater worden. Slechts 2 % van de jongeren stopt na het gesprek met de RMC+ medewerker met de opleiding.

Resultaten na controle

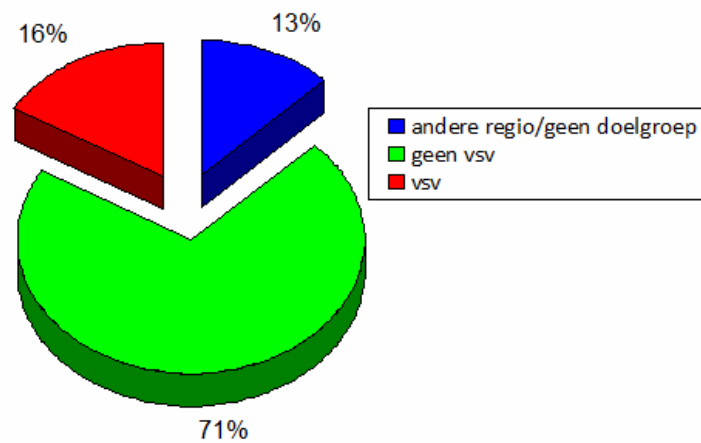
Vervolgens is er gekeken of de jongeren die in schooljaar 2010 - 2011 een gesprek hebben gehad met een RMC+ medewerker aan het einde van het schooljaar nog op school zitten, een diploma behaald hebben of alsnog gestopt zijn met de opleiding.

Het RMC+ project wordt momenteel op 24 locaties van de ROC's uitgevoerd. In schooljaar 2010 - 2011 hebben ruim 1100 leerlingen een gesprek gehad met een RMC+ medewerker. Van 390 leerlingen is het burger service nummer (BSN) genoteerd en van deze leerlingen is nagegaan of ze momenteel nog op school zitten of al een diploma hebben behaald.

Van de 390 leerlingen zitten 277 leerlingen momenteel nog op een opleiding of hebben hun diploma gehaald. 64 jongeren zijn voortijdig schoolverlater geworden en hebben het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie. Er zijn 49 jongeren die verhuisd zijn naar een andere regio of in verband met de leeftijd niet meer tot de doelgroep van het RMC hoort. In grafiek 6 zijn deze resultaten schematisch weergegeven.

Grafiek 6. Resultaten nacontrole

Uit grafiek 6 valt te concluderen dat een groot deel (71 %) van de jongeren die met RMC+ in aanraking zijn geweest, geen voortijdig schoolverlater zijn geworden. Van de jongeren die in een andere regio zijn gaan wonen of niet meer tot de doelgroep behoren, kan niet gecontroleerd worden of zij nog op de opleiding zitten of later alsnog gestopt zijn. Het zou dus kunnen dat er nog meer jongeren zijn die geen voortijdig schoolverlater zijn geworden.

§ 2.3 Enquêtes

Het RMC+ wordt op 24 locaties van de vier ROC's in de provincie Groningen uitgevoerd. Om te onderzoeken of het een zinvol project is en of er voortzetting (eventueel van bepaalde onderdelen) gewenst is, is er een enquête afgenomen onder medewerkers van de scholen en de RMC+ medewerkers van de gemeente. Er is voor gekozen om een online enquête te maken en deze enquête is via de RMC+ medewerkers op de scholen verspreid. Daarnaast is er een aparte enquête voor de RMC+ medewerkers gemaakt, die vergelijkbaar was met die voor de medewerkers van de scholen. Een samenvatting van de resultaten vindt u onderstaand.

In § 2.3.1 zijn de resultaten van de enquêtes van de medewerkers van de ROC's verwerkt. In §2.3.2 vindt u de resultaten van de enquêtes van de RMC+ medewerkers en tenslotte worden deze in § 2.3.3 met elkaar vergeleken.

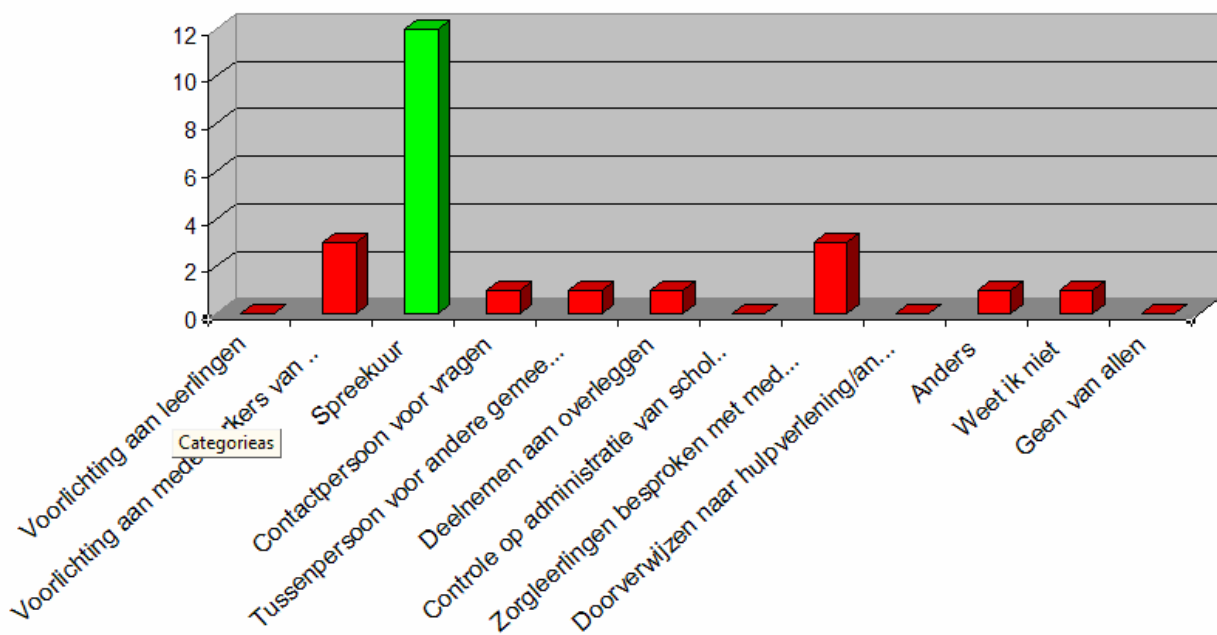
§ 2.3.1 Enquêtes medewerkers van de ROC's

De online enquête is naar 42 personen van de ROC medewerkers gestuurd en deze is door 23 personen ingevuld. Dit houdt in dat ongeveer 55 % van de gevraagde personen mee wilde werken aan de evaluatie van het project. De volledige enquête is terug te vinden in bijlage 4.

Activiteiten RMC+

De RMC+ medewerkers hebben diverse werkzaamheden verricht op de ROC's. Interessant is om te weten welke van deze werkzaamheden als meest waardevol worden aangemerkt. In grafiek 7 wordt weergegeven welke activiteiten de medewerkers van de ROC's als meest waardevol beschouwen. Hieruit is af te leiden dat een groot deel van de medewerkers van de ROC's het spreekuur het meest waardevol vindt.

Grafiek 7. Meest waardevolle activiteiten RMC+ (volgens medewerkers ROC)

Kans op afronden opleiding

Om te beoordelen of het RMC+ project voor de leerlingen effect heeft gehad, is de geënquêteerden gevraagd om een cijfer te geven voor de kans dat de leerlingen de opleiding af zouden ronden voordat zij met het RMC+ project in aanraking kwamen en een cijfer voor kans van slagen nadat zij met RMC+ in aanraking zijn geweest.

	Cijfers van medewerkers ROC's
Kans op afronden opleiding vóór RMC+	5,1
Kans op afronden opleiding ná RMC+	6,6

Hieruit kan worden opgemaakt dat de kansen voor het afmaken van de opleiding volgens de medewerkers van de ROC's door RMC+ vergroot worden.

Cijfers voor RMC+

Ook is alle geënquêteerden gevraagd welke cijfers ze aan het RMC+ project zouden geven, de volgende gemiddelde kwamen daar uit:

	Cijfers van medewerkers ROC's
Activiteiten RMC+ medewerkers	7,9
Resultaten RMC+	7,1
Gehele RMC+	7,3

Succesfactoren en verbeterpunten

Er zijn een aantal succesfactoren en verbeterpunten behaald tijdens het RMC+ project. Aangezien dit een open vraag was in de enquête zijn er veel diverse antwoorden gegeven. Een samenvatting:

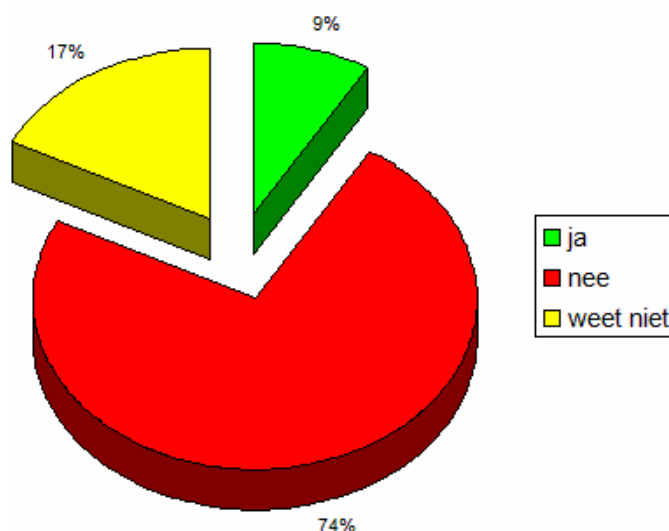
Succesfactoren
De aanwezigheid op de school, daardoor waren ontstonden korte lijnen en waren de RMC medewerkers makkelijk bereikbaar voor vragen.
De formele kant maakt indruk (er kijkt iemand mee die niet van de school is), dit zorgt voor bewustwording bij de medewerkers van de school.
Het stimuleert leerlingbegeleiders door aanwezigheid op school.
De aanwezigheid op school wordt ook gezien door leerlingen, die weten daardoor dat het verzuim serieus genomen wordt.
De bekendheid van leerplicht en RMC wordt groter onder medewerkers en leerlingen.
De medewerker is dicht bij de werkvloer zodat werkwijze goed afgestemd kan worden op de wensen en behoeften van de betreffende locatie.
Er is kennis "in huis" over wet en regelgeving.

Verbeterpunten
Er moet meer controle uitgevoerd worden op de gemaakte afspraken.
Er zou meer gekeken moeten worden naar de redenen van uitval.
Nog meer bekendmaken binnen de school, zodat leerlingen nog eerder gemeld worden.
De RMC+ medewerker zouden meer dan een ochtend per week aanwezig moeten zijn op de locaties, daarnaast kunnen ze ook aanschuiven bij teamoverleggen.
Er zou een strengere aanpak moeten zijn, het is nu soms nog te vrijblijvend.
Een actievere hulp bij doorverwijzingen.

Project stopt

Het RMC+ project is op 31 december 2011 officieel gestopt. Interessant is om te weten of geënquêteerden vinden dat het een goede zaak is dat het project stopt of dat het project eigenlijk door zou moeten gaan en welke onderdelen van het RMC+ niet gemist kunnen worden. In grafiek 8 is weergegeven hoeveel procent van de medewerkers van de ROC's het een goede zaak vindt dat RMC+ stopt. Hieruit blijkt dat een groot deel (74%) van de geënquêteerden het geen goede zaak vindt dat het project stopt.

Grafiek 8. Goede zaak dat project stopt?

Behouden onderdelen

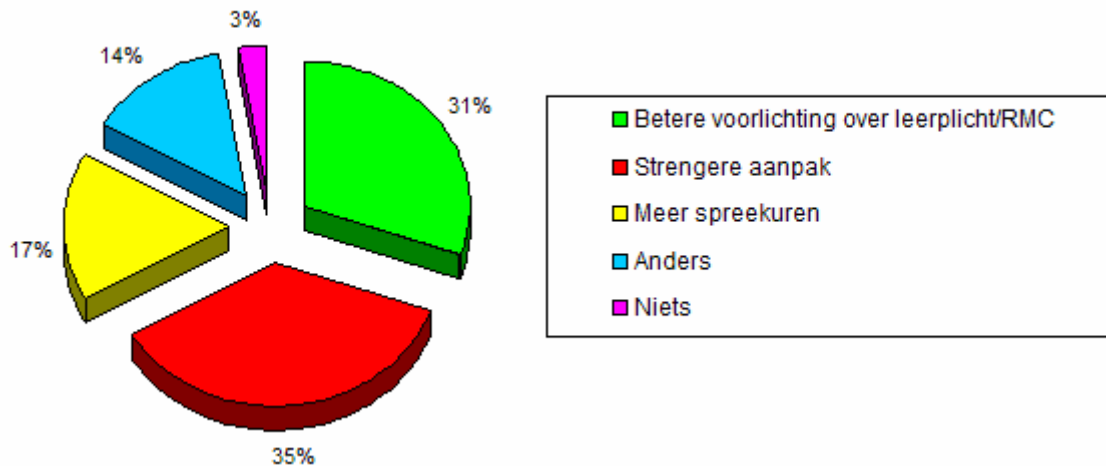
Uit voorgaande is duidelijk geworden dat het grootste deel van de geënquêteerde medewerkers van de ROC's vindt dat het project niet moet stoppen. Belangrijk is om te weten welke onderdelen het belangrijkst worden gevonden en om die reden behouden moeten worden. De volgende onderdelen zouden volgens de medewerkers van de ROC's niet mogen verdwijnen:

Te behouden onderdelen
De aanwezigheid op locaties.
De voorlichtingen over leerplicht en RMC.
Het spreekuur.
De controle op administratie en verzuimregistratie.
De deelname in de zorgoverleggen.

Andere activiteiten om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan

Naast de huidige activiteiten van de RMC+ medewerker zouden er nog andere activiteiten kunnen zijn die kunnen helpen in de strijd tegen het voortijdig schoolverlaten. Welke activiteiten dit volgens de geënquêteerde ROC medewerkers zijn is in grafiek 9 weergegeven.

Grafiek 9. Andere activiteiten tegen VSV

Bij de optie anders werd door de medewerkers van de ROC's genoemd:

- mentoren beter toerusten in tijd;
- bewustwording van de deelnemer (consequenties) / direct voelen en naast school officiële instanties inzetten zoals RMC;
- urgentiebesef bij docenten;
- duidelijke afspraken maken over hoe te handelen bij verzuim en die ook uitvoeren;
- actievere hulp bij doorverwijzingen naar instanties.

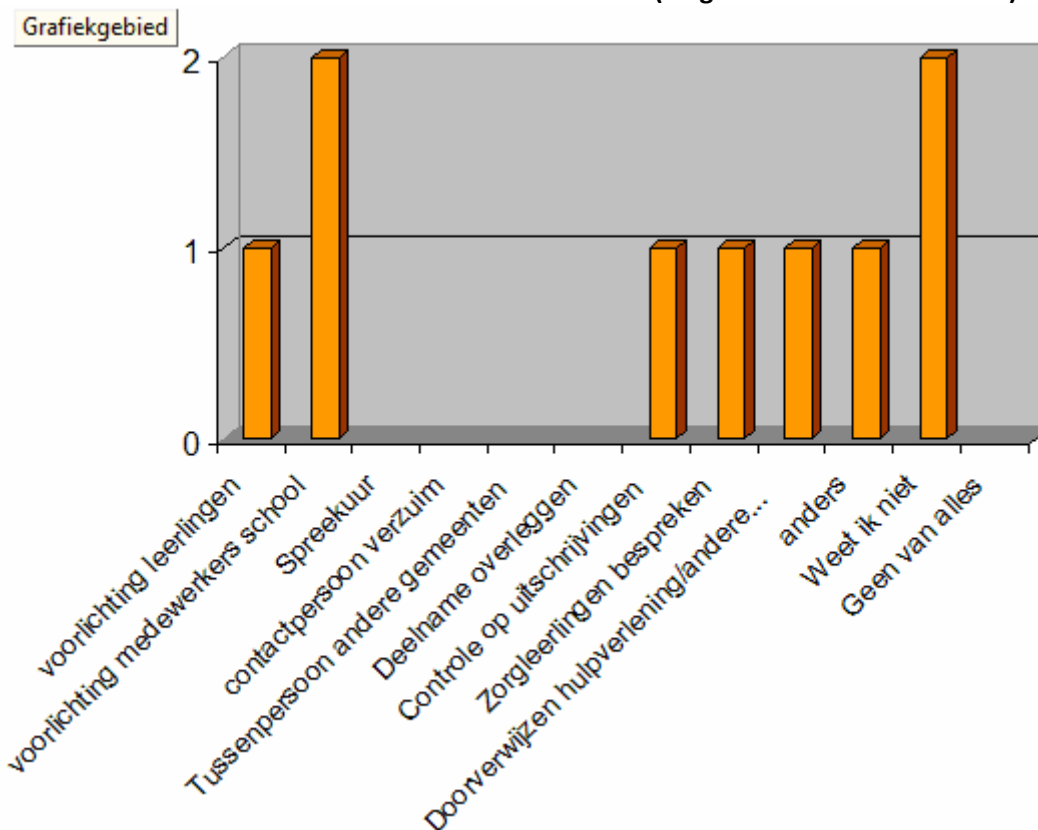
§ 2.3.2 Enquêtes RMC+ medewerkers

De online enquête is naar alle RMC+ medewerkers gestuurd. Dit zijn 12 personen waarvan 9 personen het ingevuld hebben, dit is maar liefst 75% van de gevraagde personen. De enquête voor de RMC+ medewerkers is terug te vinden in bijlage 5.

Activiteiten RMC+

De RMC+ medewerkers hebben diverse werkzaamheden verricht op de ROC's. Interessant is om te weten welke van deze werkzaamheden zij zelf als meest waardevol aanmerken. In grafiek 10 wordt weergegeven welke activiteiten de RMC+ medewerkers als meest waardevol beschouwen. Opvallend hierbij is dat er niet één activiteit is die als meest waardevol wordt beschouwd. Er zijn meerdere activiteiten die als meest waardevol worden aangemerkt.

Grafiek 10. Meest waardevolle activiteiten RMC+ (volgens RMC+ medewerkers)

Kans op afronden opleiding

Om te beoordelen of het RMC+ project voor de leerlingen effect heeft gehad, is de geënquêteerden gevraagd om een cijfer te geven voor de kans dat de leerlingen de opleiding af zouden ronden voordat zij met het RMC+ project in aanraking kwamen en een cijfer voor kans van slagen nadat zij met RMC+ in aanraking zijn geweest.

	Cijfers van RMC+ medewerkers
Kans op afronden opleiding vóór RMC+	5,1
Kans op afronden opleiding ná RMC+	6,9

Hieruit blijkt dat de RMC+ medewerkers de leerlingen meer kans geven op het afronden van de opleiding als er een RMC+ medewerker aanwezig is.

Cijfers voor RMC+

Ook is alle geënquêteerde RMC+ medewerkers gevraagd welke cijfers ze aan het RMC+ project zouden geven, de volgende gemiddelde kwamen daar uit:

	Cijfers van RMC+ medewerkers
Contacten op scholen	7,6
invloed op leerlingen	6,1
Gehele RMC+	7,2

Succesfactoren en verbeterpunten

Er zijn een aantal succesfactoren en verbeterpunten behaald tijdens het RMC+ project.

Aangezien dit een open vraag was in de enquête zijn er veel diverse antwoorden gegeven. Een samenvatting:

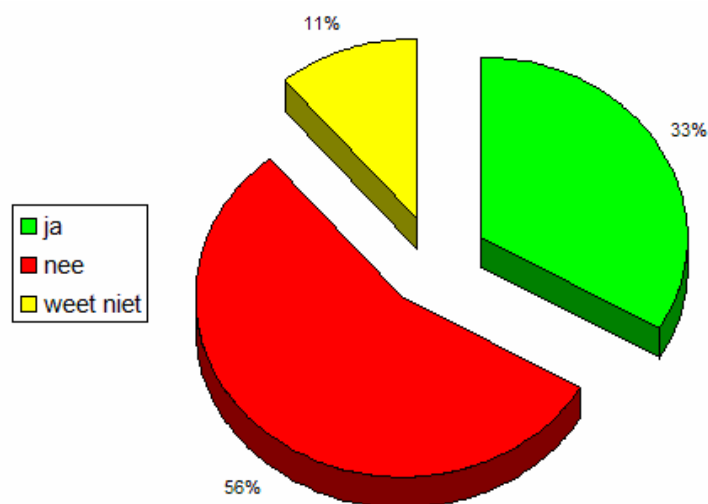
Succesfactoren
Er kunnen snelle actie gedaan worden door de korte lijnen.
Er is een vast contactpersoon van RMC/leerplicht per locatie van het ROC, dit houdt docenten en leerlingbegeleiders "bij de les".
Activering van docenten met betrekking tot verzuimregistratie.
Het heeft een preventieve werking.
De voorlichting over het verzuimbeleid aan docenten en leerlingen zorgt voor bewustwording en meer kennis.
Er kan vanaf leerplichtige leeftijd al tijdig ingegrepen worden bij beginnend verzuim.

Verbeterpunten
De ROC's zouden uitschrijflijsten beschikbaar moeten stellen voor RMC+ medewerker.
Er moet meer tijd besteed worden aan de voorlichting van docenten op school en het verspreiden van informatie over de werkzaamheden van RMC+ voor als de docenten geen tijd hebben om een voorlichting bij te wonen.
Meer investeren in het winnen van vertrouwen van het personeel op locatie, zonder hierin belerend te zijn.
De verzuimoverzichten moeten beter bijgehouden worden en aan de docenten/mentoren moet geleerd worden dat ze op tijd bij leerlingbegeleiders moeten melden.
De meldingen moeten eerder bij de RMC+ medewerker gedaan worden.
Aanwezigheid van RMC+ medewerker bij alle exitgesprekken organiseren.
Meer borging van bovenaf in de scholen (top-down signalen oppakken).
Langere looptijd van het project.

Project stopt

Het RMC+ project is op 31 december 2011 officieel gestopt. Interessant is om te weten of geënquêteerden vinden dat het een goede zaak is dat het project stopt of dat het project eigenlijk door zou moeten gaan en welke onderdelen van het RMC+ niet gemist kunnen worden. In grafiek 11 is aangegeven hoeveel procent van de RMC+ medewerkers het een goede zaak vindt dat RMC+ stopt.

Grafiek 11. Goede zaak dat project stopt?

Behouden onderdelen

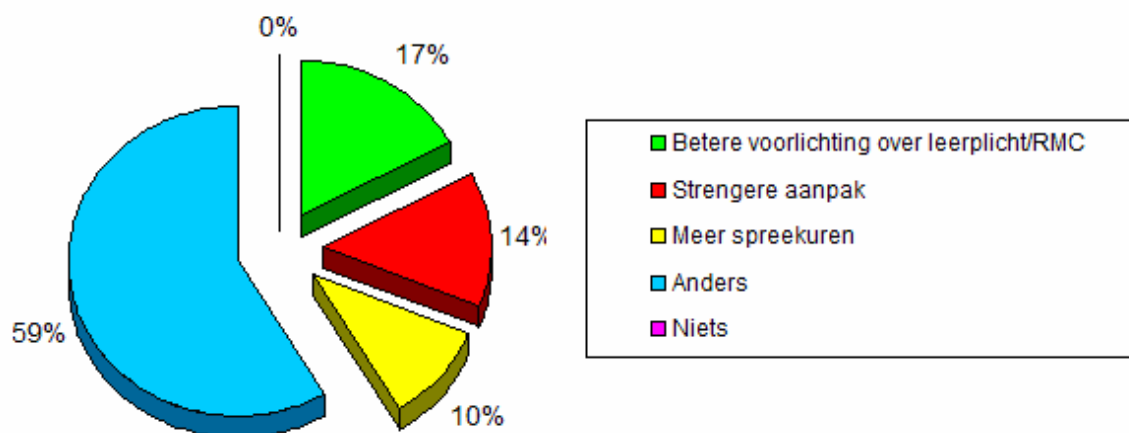
Uit voorgaande is duidelijk geworden dat het grootste deel van de geënquêteerde RMC+ medewerkers vindt dat het project niet moet stoppen. Belangrijk is om te weten welke onderdelen het belangrijkste worden gevonden en om die reden behouden moeten worden. De volgende onderdelen zouden volgens de RMC+ medewerkers niet mogen verdwijnen:

Te behouden onderdelen
Aanwezigheid op school.
Voorlichting leerplicht en RMC.
Spreekuur.
Snel kunnen oppakken van verzuimmeldingen.

Andere activiteiten om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan

Naast de huidige activiteiten van de RMC+ medewerker zouden er nog andere activiteiten kunnen zijn die kunnen helpen in de strijd tegen het voortijdig schoolverlaten. Welke activiteiten dit volgens de RMC+ medewerkers zijn is in grafiek 12 weergegeven.

Grafiek 12. Andere activiteiten tegen VSV

De optie anders werd door de RMC+ medewerkers ingevuld met de volgende suggesties:

- meer structuur op school;
- snellere actie bij verzuim;
- docenten met gevoel voor de "andere" leerling;
- eerder aanspreken op gedrag en consequenties aan verbinden;
- betere voorlichting over mbo opleidingen;
- doorstartklas in stand houden;
- uitzicht op baan na studie;
- plezier in school.

§ 2.3.3 Overeenkomsten en verschillen enquêtes

Zoals eerder aangegeven zijn de enquêtes voor de medewerkers van de ROC's en de RMC+ medewerkers vergelijkbaar zodat bekeken kan worden of de meningen van de geënquêteerden met elkaar overeenkomen en welke conclusies daaraan verbonden kunnen worden.

Activiteiten RMC+

Opvallend is dat de medewerkers van de ROC's duidelijk een voorkeur hebben voor het spreekuur, terwijl er niet één RMC+ medewerker is geweest die het spreekuur als meest effectief heeft beoordeeld.

Kans op afronden opleiding

Volgens de medewerkers van de ROC's wordt de kans dat leerlingen hun diploma halen door RMC+ met 1,5 punt (dus 15 %) verhoogd. Volgens de RMC+ medewerkers wordt deze kans zelfs met 1,8 punt (dus 18 %) verhoogd. Beide groepen zijn van mening dat de kans op het behalen van een diploma dus verhoogd wordt door het in contact komen met RMC+.

Cijfers voor RMC+

Alle geënquêteerden is gevraagd om cijfers te geven voor het RMC+ project. De gegeven cijfers waren allen gemiddeld ruim een voldoende. Het gehele project werd door de medewerkers van de ROC's met een 7,3 beoordeeld en door de RMC+ medewerkers met een 7,2.

Succesfactoren en verbeterpunten

De medewerkers van de ROC's geven vooral als succesfactor dat de samenwerking tussen de scholen en de gemeenten beter is geworden. Door de aanwezigheid op de scholen zijn er korte lijnen ontstaan en er is kennis "in huis" over de wet en regelgeving. De RMC+ medewerkers geven naast de korte lijnen nog als succesfactoren dat de docenten meer geactiveerd worden door de aanwezigheid van RMC+ en dat het vaak indruk maakt op leerlingen dat ze een gesprek moeten hebben met iemand van buiten de school. Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de aanwezigheid op de school en de daardoor ontstane korte lijnen de grootste succesfactor is.

Opvallend aan de overzichten met verbeterpunten is dat de RMC+ medewerkers een aantal verbeterpunten geven die in eerste instantie aan het begin van het project al geregeld hadden moeten zijn. Zo vinden ze het belangrijk dat verzuimoverzichten goed bijgehouden worden en dat er uitschrijflijsten beschikbaar zijn.

Daarnaast moet er nog meer tijd geïnvesteerd worden in het winnen van vertrouwen van de medewerkers op de scholen en moet er meer borging vanuit het management zijn. De medewerkers van de ROC's geven vooral als verbeterpunt dat RMC+ nog niet genoeg bekendheid heeft gekregen en dat de RMC+ medewerkers meer dan een ochtend per week op de locatie aanwezig moeten zijn. Daarnaast zouden ze graag een strengere aanpak zien en actievere hulp bij doorverwijzing naar hulpverleners.

Project stopt

Uit de grafieken 8 en 11 valt op te maken dat de meerderheid van de geënquêteerde van mening is dat het RMC+ project niet moet stoppen en (met in achtneming van de aangegeven verbeterpunten) voortgezet zou moeten worden.

Behouden onderdelen

De medewerker van de ROC's noemden met name de aanwezigheid op de locaties en het spreekuur vaak als onderdelen die behouden moeten worden. En ook de RMC+ medewerkers gaven het spreekuur als onderdeel dat behouden moet worden. Daarnaast werd het snel oppakken van verzuim als belangrijk onderdeel genoemd.

Andere activiteiten om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan

Uit grafieken 9 en 12 kan geconcludeerd worden dat de medewerkers van de ROC's en de RMC+ medewerkers hier verschillende meningen over hebben. Deze informatie kan men gebruiken om toekomstige projecten te bedenken en op te zetten.

Al met al kan uit bovenstaande resultaten van de enquêtes geconcludeerd worden dat het RMC+ project volgens de geënquêteerden een succes is en voortgezet zou moeten worden. Er zijn veel succesfactoren te benoemen. De verbeterpunten die genoemd worden kunnen gebruikt worden om het project nog effectiever te maken.

§ 2.4 Interviews

Om een beter inzicht te krijgen in de succesfactoren en verbeterpunten van RMC+ zijn er een aantal interviews gehouden. Er is hierbij gekozen om personen in diverse functies van zowel de ROC's als de gemeente te interviewen om een zoveel mogelijk reëel beeld te krijgen van de ideeën over RMC+. Er is daarvoor een standaard vragenlijst gemaakt, waarop enkele kleine aanpassingen zijn gedaan, afhankelijk van de functie en werkzaamheden van de geïnterviewden. Deze aanpassingen zijn gedaan omdat niet alle vragen op alle functies van geïnterviewden van toepassing zijn.

Het is met name belangrijk om te weten wat de verwachtingen zijn van de geïnterviewden met betrekking tot RMC+, of het VSV teruggedrongen is en wat de succesfactoren en verbeterpunten zijn. Tenslotte was interessant welke onderdelen van RMC+ volgens de geïnterviewden behouden moeten worden. Deze onderwerpen heb zijn onderstaand verwerkt.

Verwachtingen:

De verwachtingen van de geïnterviewden komen niet altijd met elkaar overeen. Er zijn zelfs personen bij die geen verwachtingen hadden. Één van de verwachtingen die vaak genoemd wordt is het verbeteren van de samenwerking tussen RMC en de ROC's.

Verder wordt er verwacht dat de bewustwording onder docenten verhoogd zou worden door de aanwezigheid van een RMC+ medewerker op de locatie. Ook verwachten diverse personen dat de docenten hierdoor geactiveerd worden en (het bijhouden van) verzuim en tegengaan van voortijdig schoolverlaten meer als een speerpunt zouden gaan zien. Er zou een cultuuromslag moeten komen waardoor docenten en leerlingbegeleiders zich meer verantwoordelijk gaan voelen voor de verzuimregistratie en de leerling en daardoor de samenwerking met RMC eerder opzoekt.

Leerlingbegeleiders geven vaak te kennen dat het ze gemakkelijk leek als er iemand op locatie was die meteen hun vragen kon beantwoorden en eventueel de zorg over leerlingen over te nemen. Er is een grijs gebied tussen wat een school moet doen en wat de gemeente doet, dit grijze gebied kan gezamenlijk opgepakt worden met RMC+.

Uiteindelijk zal het VSV teruggedrongen kunnen worden, doordat er meer grip op komt. Er wordt niet verwacht dat dit meteen bij start van het RMC+ project het geval zal zijn, maar wel na het tweede jaar.

Verzuim beter in beeld en VSV verminderd:

Het verzuim is niet op alle ROC's goed in beeld, dit komt ook duidelijk uit de interviews naar voren. Tevens wordt duidelijk dat de verzuimregistratie gedurende het RMC+ project wel verbeterd is. Dit komt mede door RMC+, want daardoor wordt de aandacht er extra op gevestigd. Op niet alle locaties is het VSV teruggedrongen in de periode van RMC+, wel worden er steeds meer en betere meldingen gedaan bij leerplicht en RMC en op enkele locaties was duidelijk een lager VSV-cijfer te zien.

Succesfactoren:

Er zijn een aantal succesfactoren behaald met het RMC+ project. Een samenvatting van de genoemde succesfactoren:

- Er is één aanspreekpunt per locatie voor de ROC's, voor de hele provincie Groningen en Noord- en Midden Drenthe. Dit is een succesfactor omdat er daardoor korte lijnen ontstaan.
- Er is eenduidigheid bij werkwijze van gemeenten: tijdens overleggen één werkwijze afgesproken en samenwerking tussen de betrokken gemeenten. Dit zorgt ervoor dat het ook duidelijk is voor de ROC's wat de gemeente doet en alle leerlingen worden op dezelfde manier behandeld.
- RMC+ helpt met het bereiken van een cultuuromslag op de ROC's: scholen worden aan het denken gezet en zien RMC+ als middel om van VSV af te komen. Dit is een succesfactor omdat het mbo zich er meer verantwoordelijk voor voelt dat leerlingen niet uitvallen en makkelijk contact legt met leerplicht en RMC.
- ROC's en gemeenten krijgen meer inzicht in elkaars werkwijze. Dit draagt bij aan het succes van RMC+ omdat de samenwerking tussen deze partijen daardoor verbeterd wordt.
- Het is duidelijker voor de ROC's wanneer ze verzuim moeten melden. Hierdoor komen leerlingen eerder in beeld bij leerplicht en RMC en kan voortijdig schoolverlaten beter worden voorkomen.
- De leerlingen weten dat er echt naar hen gekeken wordt. Uit het onderzoek van Oberon (2008) dat in § 1.1 is besproken dat leerlingen dit belangrijk vindt en dat ze daardoor minder spijbelen.
- De scholen en gemeenten denken samen meer in oplossingen in plaats van problemen. Dit is een succesfactor omdat het de samenwerking tussen de partijen ten goede komt en er worden snel acties ondernomen.
- Het aantal voortijdig schoolverlaters loopt terug. Dit is een succes omdat het terugdringen van voortijdig schoolverlaten het uiteindelijke doel is van het project.

Deze succesfactoren zijn vooral te danken aan de verbeterde samenwerking tussen ROC's en gemeenten.

Verbeterpunten:

Naast de succesfactoren zijn er ook een aantal punten die verbeterd kunnen worden. Deze verbeterpunten zijn met elkaar vergeleken en kunnen als volgt worden samengevat:

- De verzuimmeldingen moeten meer naar preventieve meldingen, er wordt nu nog vaak te laat gemeld. Dit dient verbeterd te worden omdat er beter en sneller ingegrepen kan worden als een melding de RMC+ medewerker in een preventief stadium bereikt.
- Er moet van te voren duidelijker bepaald worden wat de verwachtingen zijn en wat er wordt gedaan als er niet aan deze verwachtingen wordt voldaan. Dit is een verbeterpunt omdat er dan tijdens het project goed bijgestuurd kan worden in plaats van aan het einde van het project.
- Het management moet er volledig achter staan, want zij zijn de enige die eventueel kunnen ingrijpen als docenten geen committent hebben.
- De RMC medewerker moet streng blijven; handhaving van de leerplichtwet mag strenger. Dit dient verbeterd te worden omdat de gesprekken daardoor nog meer indruk maken op de leerlingen.

- Het aanspreken door de RMC+ medewerkers op de verzuimregistratie en uitschrijfbeleid van de ROC's mag feller. Daarvoor is het nodig dat medewerker de uitschrijflijsten krijgt en dat de school open staat voor feedback. Dit kan ervoor zorgen dat het project nog effectiever wordt omdat er tussentijds bijgestuurd wordt.
- Er dient meer duidelijkheid te zijn over procedures voor RMC+ medewerkers. Nu werkt niet elke RMC+ medewerker hetzelfde, de taken moeten duidelijk zijn. Hiervoor moet een protocol opgesteld worden. Ook dit kan de effectiviteit van het project vergroten en ervoor zorgen dat er meer duidelijkheid voor medewerkers van de ROC's en RMC+ medewerkers ontstaat.
- De kennis op de scholen moet duidelijk overgedragen worden als er nieuwe medewerkers zijn (vastleggen processen). Op deze manier hoeft een RMC+ medewerker niet steeds opnieuw te beginnen.
- De RMC+ medewerker is alleen voor preventieve gesprekken, een leerplichtige jongere moet bij 16 uur al via verzuimportaal en komt dan niet bij RMC+, deze groep zou ook bij RMC+ betrokken moeten worden. Dit zorgt voor een beter bereik van de RMC+ medewerker en maakt het voor de medewerkers van de ROC's nog overzichtelijker waar ze de jongeren moeten melden.
- De "werkvloer" moet meer bij dergelijke projecten betrokken worden, want ze weten wat er speelt en wat heel belangrijk of minder belangrijk is. Toepasbaarheid en noodzaak dienen goed tegen elkaar afgewogen te worden. Dit is een verbeterpunt omdat daardoor alleen nog projecten opgezet worden die volgens de medewerkers in de praktijk zinvol zijn.

Deze verbeterpunten hebben betrekking op zowel de activiteiten van de school als van de RMC+ medewerkers en de gemeenten. Er zijn verbeterpunten in de uitvoer als ook in de opzet en ontwikkeling van het project.

Borging:

Het merendeel van de geïnterviewden vindt het geen goede zaak dat het project stopt en zou volgende onderdelen willen borgen:

- RMC op spreekurbasis op scholen komen (bij voorkeur een vast dagdeel);
- één contactpersoon/aanspreekpunt van de gemeente per locatie van het ROC (regionale werking);
- korte lijnen tussen gemeenten en ROC's
- voorlichtingen aan docenten en leerlingen over leerplicht en RMC moet behouden worden, bij voorkeur ook in samenwerking met de Sociale Dienst;
- gesprekken die RMC doet met leerlingen moeten op school plaats blijven vinden;

Om deze onderdelen te waarborgen vindt het merendeel van de geïnterviewden dat er een nieuw project moet komen. Als het ware RMC+ doorzetten, maar dan in verbeterde versie. Er moet vooral niet gestopt worden met het project om dan vervolgens weer helemaal opnieuw te beginnen. De behaalde resultaten moeten wel meegenomen worden in nieuwe projecten van de nieuwe convenantperiode. Momenteel wordt er door de ROC's en de gemeenten in de provincie Groningen gewerkt aan een nieuw project: Toekomsttraject. De resultaten van dit onderzoek kunnen meegenomen worden in dit project.

Conclusie en aanbevelingen

In dit onderzoek is gekeken naar de succesfactoren en verbeterpunten van RMC+ en de manier waarop deze geborgd kunnen worden. Aan de hand van vier deelvragen is het antwoord gezocht op de vraag: *“Hoe kunnen de succesfactoren en verbeterpunten van het RMC+ project geborgd worden in de toekomst?”* Onderstaand wordt antwoord gegeven op de deelvragen om vervolgens tot een antwoord op de hoofdvraag en een conclusie te komen. Tenslotte worden er nog enkele aanbevelingen gedaan.

Deelvragen:

1. Welke factoren liggen er ten grondslag aan ongeoorloofd verzuim?

Er zijn diverse factoren die een rol spelen bij het besluit van een jongere om wel of niet te gaan spijbelen. Uit onderzoek is gebleken dat de belangrijkste factoren zijn: gebrek aan ‘hechting’ met de school, niet tijdig handelen/ingrijpen van de school en de opeenstapeling van problemen van multi-problem gezinnen. Omdat spijbelen een voorbode kan zijn van voortijdig schoolverlaten is er in de provincie Groningen en regio Noord- en Midden Drenthe het RMC+ project opgezet. Dit project speelt in op de belangrijkste factoren die een rol spelen bij het besluit om wel of niet te gaan spijbelen.

2. Wat kan er geconcludeerd worden uit de beschikbare cijfers over RMC+?

De gemeenten in de provincie Groningen en de regio Noord- en Midden Drenthe hebben verschillende cijfers wat betreft voortijdig schoolverlaters. Dit blijkt uit de gegevens van het Ministerie van OCW. Om voortijdig schoolverlaten verder tegen te gaan hebben deze regio’s de krachten gebundeld in de vorm van RMC+.

Er zijn diverse cijfers bekend van RMC+. Op korte termijn wordt geconstateerd dat 65% van de leerlingen die in schooljaar 2009/2010 en 2010/2011 opgeroepen zijn voor een gesprek met een RMC+ medewerker op school blijft en verder gaat met de huidige opleiding.

Uit de nacontrole is gebleken dat 71% van de jongeren die schooljaar 2010/2011 in aanraking zijn geweest met RMC+ geen voortijdig schoolverlaters is geworden. Dit houdt in dat ze nog op school zitten of een diploma hebben gehaald.

Uit deze cijfers blijkt dat zowel op korte als op lange termijn een groot deel van de jongeren géén voortijdig schoolverlater is geworden en dat is een positief resultaat.

3. Welke succesfactoren constateren de medewerkers van de gemeenten en de ROC’s?

Uit de enquêtes die gehouden zijn onder medewerkers van de gemeenten en de ROC’s blijkt over het algemeen dat het RMC+ project beschouwd wordt als een succes. Een ruime meerderheid van de geënquêteerden (bij medewerkers van de ROC’s zelfs 74%) vindt dat het project voortgezet moet worden. Ook in de interviews komt voornamelijk naar voren dat het RMC+ succesvol is, alhoewel daar ook minder positieve reacties uit kwamen.

Als grootste succesfactoren komen naar voren:

- door aanwezigheid van de medewerkers van de gemeenten op de ROC’s zijn korte lijnen ontstaan, hierdoor kunnen snel acties ondernomen worden;
- de formele kant van de RMC+ medewerkers maakt indruk op de medewerkers van de ROC’s en op de leerlingen die opgeroepen worden voor een gesprek;
- de medewerkers van de ROC’s worden gestimuleerd om het verzuim beter in beeld te krijgen en hierop acties te ondernemen naar de leerlingen

- door onder andere voorlichtingen is er meer bewustwording onder docenten en leerlingen over de wetgeving omtrent spijbelen en voortijdig schoolverlaten;
- de samenwerking tussen gemeenten en de ROC's is aanzienlijk verbeterd;
- minder voortijdig schoolverlaters op de ROC's.

Zoals in deelvraag 1 benoemd zijn het gebrek aan 'hechting' met de school, niet tijdig handelen/ingrijpen van de school en de opeenstapeling van problemen van multi-probleem gezinnen factoren die ervoor zorgen dat jongeren wel of niet gaan spijbelen. Door RMC+ wordt er steeds preventiever actie ondernomen door de ROC's en daardoor ontstaat er hechting met de school. Er wordt met het RMC+ project dus (gedeeltelijk) tegemoet gekomen aan de factoren die belangrijk zijn bij spijbelen en daardoor kan voortijdig schoolverlaten voorkomen worden.

4. Welke verbeterpunten constateren de medewerkers van de gemeenten en de ROC's?

Naast de succesfactoren zijn er ook diverse verbeterpunten te benoemen waar bij een eventueel nieuw project rekening mee gehouden moet worden.

De belangrijkste verbeterpunten zijn:

- strengere aanpak van spijbelaars door de RMC+ medewerkers. In sommige gevallen komt het nog te vrijblijvend over;
- RMC+ medewerker meer dan één dagdeel per week aanwezig op de locaties van de ROC's en ook aanwezig bij teamoverleggen;
- meldingen van verzuim bij de RMC+ medewerker moeten eerder gedaan worden, ze zijn nu vaak niet meer preventief;
- er moet meer controle uitgevoerd worden op de gemaakte afspraken, de partijen moeten aangesproken kunnen worden op de verantwoordelijkheden naar aanleiding van die afspraken;
- er moet meer informatie verspreid worden voor aanvang van het project, zodat alle deelnemers duidelijkheid hebben over wat er van hen verwacht wordt;
- gewenste langere looptijd van het project;
- meer top-down benadering in de ROC's, dit houdt in meer sturing door het management.

Hoofdvraag

Naar aanleiding van bovenstaande kan antwoord gegeven worden op de hoofdvraag:

"Hoe kunnen de succesfactoren en verbeterpunten van het RMC+ project geborgd worden in de toekomst?"

De succesfactoren dienen geborgd te worden om de behaalde successen niet verloren te laten gaan. De meeste succesfactoren zijn een gevolg van de aanwezigheid van de medewerkers van de gemeenten op de locaties van de ROC's en daarom is het belangrijk dat dit in de toekomst voortgezet wordt. Er dient daarom gekeken te worden naar een structurele oplossing om ervoor te zorgen dat er een medewerker van de gemeente op de ROC's kan blijven komen, waardoor de samenwerking met leerlingbegeleiders soepel blijft verlopen. Dit zou kunnen door de activiteiten van de medewerkers van de gemeenten te verplaatsen naar de ROC's of door een soortgelijk project als het RMC+ op te starten. Daarbij moet rekening gehouden met de wensen van de medewerkers van de ROC's, deze geven aan dat één dagdeel per week niet genoeg is.

Vervolgens moet er gekeken welke activiteiten de RMC+ medewerkers dan uit gaan voeren. De meningen zijn verdeeld over welke werkzaamheden het meest effectief zijn en daar moet een goede afweging tussen gemaakt worden.

Verder is het raadzaam om één contactpersoon van de gemeente te houden per locatie van de ROC's. Ook dit deel kan opgevangen worden door een medewerker van de gemeente op de ROC's te plaatsen. Als dit niet haalbaar blijkt te zijn, kan er gewerkt worden met één vast contactpersoon die op afroep op de ROC locatie komt voor gesprekken. Deze medewerker van de gemeente kan als contactpersoon optreden, de preventieve gesprekken voeren, de exitgesprekken voeren en eventueel proces verbaal opmaken tegen kwalificatieplichtige leerlingen.

Daarnaast is de looptijd van het project een onderdeel waar aandacht aanbesteed dient te worden. In principe dient een dergelijk project minimaal drie schooljaren te duren om daadwerkelijk minder voortijdig schoolverlaters te hebben:

- a. het eerste schooljaar heb je nodig om elkaar te leren kennen en elkaar te leren begrijpen/verstaan;
- b. het tweede schooljaar nodig om te verstevigen en dan zie je al minder uitval;
- c. het derde schooljaar kan je dan echt minder VSV hebben.

Verder dient er voor de start van een dergelijk project goed afgestemd te worden wat de verwachtingen van de betrokken partijen zijn. Daarbij dient ook rekening gehouden te worden met de verwachtingen van de personen die in de dagelijkse praktijk met het project gaan werken zoals leerlingbegeleiders en docenten.

Aanbevelingen

Bovenstaande in overweging nemende worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- het project voortzetten in verbeterde vorm;
- het "nieuwe" project een langere looptijd geven van minimaal 3 jaar.

Indien het niet mogelijk blijkt te zijn om het project voort te zetten (bijvoorbeeld door te kort aan financiële middelen) wordt aanbevolen om de volgende activiteiten onderdeel te laten worden van de reguliere taken van de RMC medewerkers en leerplichtambtenaren:

- één contactpersoon van de gemeenten per ROC's locatie;
- voorlichtingen door de gemeenten op de ROC's locaties;
- aanwezigheid van medewerkers van de gemeenten op de locaties door middel van gesprekken met leerlingen op de ROC's en periodieke aanwezigheid bij teamoverleggen van de ROC's.

Om ervoor te zorgen dat bovenstaande taken goed uitgevoerd kunnen worden door de medewerkers van de gemeenten is het wel van belang dat de ROC's daarvoor de juiste voorwaarden scheppen door onder andere verzuimoverzichten goed bij te houden en aan te leveren aan de RMC medewerkers.

Daarnaast is het van belang dat de verbeterde samenwerking tussen de gemeenten en de ROC's voortgezet wordt. Dit kan door bovenstaande, aangevuld met structurele overleggen tussen beleidsmedewerkers van gemeenten en ROC's om werkprocessen op elkaar af te stemmen.

Geraadpleegde literatuur

Boeken en onderzoeken

Convenant 'Aanval op schooluitval 2008-2011' RMC-regio 003 Centraal en Westelijk Groningen

Jong, G. de e.a., *Voortijdig schoolverlaten, een gedeelde verantwoordelijkheid*,
Rijksuniversiteit Groningen: Groningen 2011.

Lecoutere, K., *Spijbelen... wie helpt?*. Garant –Uitgevers, Leuven- Apeldoorn 1998.

Oberon, *De beleveniswereld van Voortijdig Schoolverlaters – een onderzoeksrapportage*,
Utrecht 2008

Plasterk, R en Bijsterveldt, M. de, *Aanval op Schooluitval: een kwestie van uitvoeren en doorzetten*. Den Haag: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap 2007.

Velden, R. van der e.a., *De waarde van een startkwalificatie*, Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt: Maastricht 2002.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), *Vertrouwen in de school: over de uitval van 'Overbelaste' Jongeren*. Amsterdam University Press: Amsterdam 2009

Websites

www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht

www.rmnet.nl

www.vsvgroningen.nl

www.vsvverkenner.nl

Wetsartikelen

Artikel 3 lid 1 Leerplichtwet 1969

Artikel 4b Leerplichtwet 1969

Artikel 21 jo 21a Leerplichtwet 1969

Artikel 8.1.7 Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Artikel 8.3.1 Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Artikel 8.3.2 Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Artikel 2 Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)

Bijlage 1. Verklarende woordenlijst

BOL	=	Beroeps Opleidende Leerweg (voltijd onderwijs)
BBL	=	Beroeps Begeleidende Leerweg (leerling werkt 4 dagen en gaat 1 dag per week naar school)
Leerplicht	=	plicht uit de leerplichtwet voor jongeren tot 16 jaar om volledig onderwijs te volgen
MBO	=	Middelbaar Beroeps Onderwijs
Ministerie van OCW	=	Ministerie van Onderwijs Cultuur en Welzijn
Kwalificatieplicht	=	plicht uit leerplichtwet voor jongeren tussen 16 en 18 jaar om onderwijs te volgen om een startkwalificatie te halen
ROC	=	Regionaal Opleidings Centrum
RMC	=	Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie
Startkwalificatie	=	diploma op minimaal mbo niveau 2, havo of vwo
Vsv	=	Voortijdig Schoolverlaten
VSV-projecten	=	13 projecten in de provincie Groningen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan

Bijlage 2. VSV projecten

De dertien projecten die in de provincie Groningen worden uitgevoerd zijn hieronder beschreven:

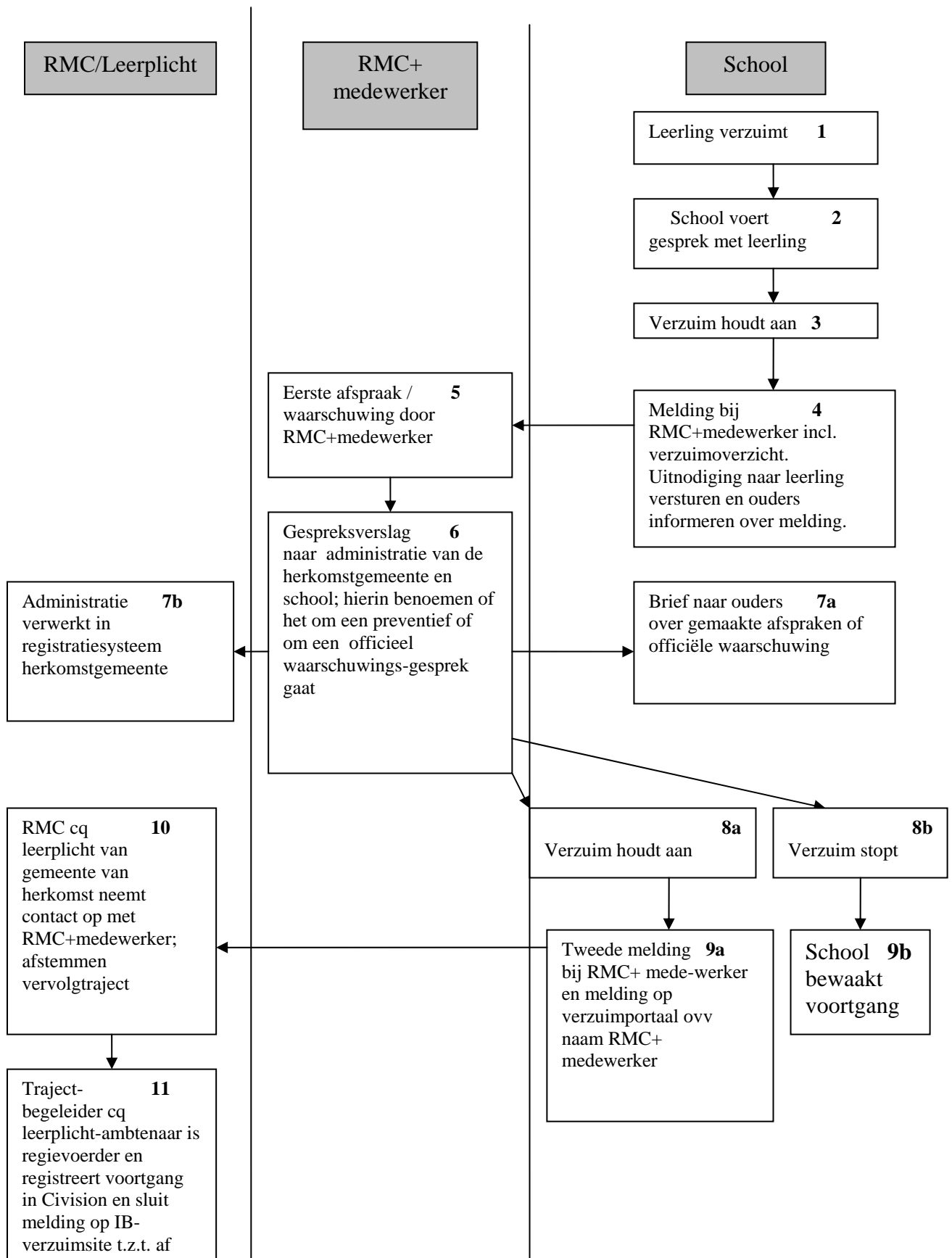
1. Talentenmap: vmbo leerlingen moeten zelf talentenmappen opstellen om op die manier achter hun eigen kwaliteiten en verbeterpunten te komen. Daarnaast worden ze op deze manier voorbereid op het MBO, zodat de overgang van VMBO naar MBO minder groot is.
2. LOEKS: een methodiek voor een integraal loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleidingsprogramma dat gedurende 33 dagdelen en verspreid over het hele schooljaar wordt aangeboden aan leerlingen uit klas 3 van de Theoretische Leerweg.
3. VMBO Carrousel: loopbaanoriëntatie in de praktijk. Leerlingen bezoeken groepsgewijs bedrijven en instellingen.
4. Brugfunctionaris: voor VMBO-leerlingen die de keuze van een vervolgstudie blijven uitstellen. Zij kunnen een beroep doen op deze coach, die hen intensief begeleidt in de periode voorafgaand aan hun overstap naar het MBO.
5. RMC+: nauw contact tussen de scholen en het RMC zorgt ervoor dat er voortijdig (preventief) wordt ingegrepen bij problemen op school, zodat schooluitval kan worden voorkomen. Bovendien is er op deze manier een goede overdacht met korte lijnen wanneer een leerling daadwerkelijk gemeld moet worden bij de leerplichtambtenaar of het RMC.
6. Decaan+: signaleert leerlingen die dreigen uit te vallen op het MBO. Dit doet de school door gebruik te maken van de binding die zij met de leerling hebben opgebouwd, actief in te zetten tijdens het verblijf van de leerling in het eerste jaar van het MBO.
7. De niveau opstroomcoach: om de kans op het succesvol instromen in en het afronden van een Niveau 2 opleiding te vergroten, worden Niveau 1 leerlingen extra begeleid. De begeleiding is zowel bedoeld voor leerlingen van de Beroepskwalificerende als voor Arbeidskwalificerende trajecten en krijgt een vervolg zodra de leerling de opleiding op Niveau 2 gaat volgen.
8. Zorg Advies Team (V)MBO: interdisciplinaire teams, waarin professionals uit het (speciaal) onderwijs, leerplicht, maatschappelijk werk, jeugdzorg, (geestelijke) gezondheidszorg en politie structureel samenwerken om scholen, gezinnen, kinderen en jongeren met (vermoedens van) emotionele, gedrags-, ontwikkelings- en/ of leerproblemen te ondersteunen.
9. Doorstroomgroepen in het MBO: door preventief te werk te gaan en leerlingen in beeld te houden en binnen de school te begeleiden naar een (nieuwe) opleiding, kan vroegtijdig schoolverlaten worden voorkomen. Doorstroomgroepen richten zich op potentiële schoolverlaters van het MBO (Niveau 1 t/m 4).

10. Groninger Loopbaan Academie: door middel van deze scholing en training verwerven docenten, decanen, managers, mentoren, tweedelijnsbegeleiders en conciërges kennis en vaardigheden rondom schooluitval, met als doel om schooluitval te voorkomen.
11. VSV-Theater Noord Nederland: wil de discussie over de problematiek van het voortijdig schoolverlaten op gang brengen. De ervaring leert dat een theatervoorstelling een positieve rol kan spelen in de mentaliteitsverandering ten aanzien van schooluitval, bijvoorbeeld door identificatie van het publiek met de personages en het verhaal. De theatervoorstelling daagt uit, confronteert en zet aan tot nadenken.
12. Martinigilde: volgen de leerlingen het onderwijs niet op school, maar worden ze net als vroeger opgeleid in een gilde. Dit betekent dat de gehele opleiding plaatsvindt in het ziekenhuis. De leerlingen worden begeleid door de docent van het ROC.
13. Sportieve aanval op de uitval buitenboord: het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het structureel opnemen van bewegen en sport in opleidingen op alle VO-scholen met elkaar gecombineerd.¹⁸

---

¹⁸ <<http://www.vsvgroningen.nl/index.php?page=projecten-3>> geraadpleegd op 29-10-2011

Bijlage 3. Stroomschema RMC+

Bijlage 4. Enquête medewerkers scholen

Geachte heer/mevrouw,

Voor mijn deeltijdstudie Sociaal Juridische Dienstverlening op de Hanzehogeschool doe ik een onderzoek naar het project RMC+. De resultaten van dit onderzoek kunnen door de betrokken partijen gebruikt worden om te bepalen of en hoe er een vervolg gegeven moet worden aan RMC+.

Aan de hand van deze enquête wil ik uw mening vragen over RMC+, omdat u de afgelopen tijd als medewerker hieraan hebt geparticipeerd. Uw mening is erg belangrijk om een goed beeld te krijgen van de effectiviteit van het RMC+ project .

RMC+

1.

Bij welke organisatie werkt u?*

- Noorderpoort, locatie
- Alfa College, locatie
- ROC Menso Alting
- AOC Terra

2.

Wat is uw functie?*

3.

Hoe kwam u in aanraking met RMC+?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik kon leerlingen aanmelden voor het spreekuur
- Ik heb een voorlichting van de RMC+ medewerker bijgewoond
- Ik kon vragen stellen aan de RMC+ medewerker
- Ik heb meegedacht over de inrichting van RMC+ op onze locatie
- De RMC+ medewerker sprak mij aan op uitgeschreven leerling(en)
- Anders, namelijk

4.

Wat heeft de RMC+ medewerker op uw locatie gedaan?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Voorlichting gegeven aan leerlingen
- Voorlichting gegeven aan medewerkers van de school
- Spreekuur houden
- Contactpersoon voor vragen over verzuim en melden
- Tussenpersoon voor andere gemeenten
- Deelnemen aan overleggen (zoals leerlingbesprekingen)
- Controle op administratie van scholen dmv uitschrijffijsten
- Zorgleerlingen besproken met medewerkers school
- Doorverwijzen naar hulpverlening/andere gemeente

- Anders, namelijk
- Weet ik niet
- Niets

5.

Welk onderdeel van de werkzaamheden van de RMC+ medewerker heeft volgens u het meeste effect gehad op het terugdringen van Voortijdig Schoolverlaten?

- Voorlichting aan leerlingen
- Voorlichting aan medewerkers van de school
- Spreekuur
- Contactpersoon voor vragen
- Tussenpersoon voor andere gemeenten
- Deelnemen aan overleggen
- Controle op administratie van scholen dmv uitschrijffijsten
- Zorgleerlingen besproken met medewerkers school
- Doorverwijzen naar hulpverlening/andere gemeente
- Anders, namelijk
- Weet ik niet
- Geen van allen

6.

In hoeverre heeft RMC+ bijgedragen aan de kans dat jongeren hun diploma halen?

Hieronder staan twee meetschalen, genummerd van 1 tot en met 10. Op de eerste meetschaal omcirkelt u het cijfer dat u geeft aan de kans dat jongeren hun diploma zouden halen voordat ze deelnamen aan RMC+. Op de tweede meetschaal omcirkelt u het cijfer dat u geeft aan de kans dat jongeren hun diploma behalen nadat ze deelgenomen hebben aan RMC+.

Als RMC+ een positief effect heeft gehad op de kans op het behalen van het diploma zou dit een hogere score in de tweede meetschaal betekenen. Hoe hoger de score, hoe meer tevreden u bent over RMC+.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vóór RMC+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na RMC+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7.

Wat zou volgens u (nog meer) kunnen helpen zodat de leerlingen minder gaan verzuimen?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Betere voorlichting over de leerplicht/het RMC
- Strengere aanpak
- Meer spreekuren
- Iets anders, namelijk
- Niets

8.

Wat zijn volgens u de succesfactoren van RMC+?

9.

Welke verbeterpunten kunt u noemen voor RMC+?

10.

Welke rapportcijfers geeft u het RMC+ project?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	niet van toepassing
Activiteiten RMC+ medewerker	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Resultaten RMC+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gehele RMC+ project	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11.

Het project RMC+ is een tijdelijk project behorend bij het Convenant Voortijdig Schoolverlaten. RMC+ wordt momenteel afgebouwd en stopt op 1 januari 2012 in de huidige vorm. Vindt u dit een goede ontwikkeling?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

12.

Zijn er onderdelen van RMC+ die volgens u structureel moeten worden ingevoerd op uw school?

Ja, namelijk

Nee

13.

**Heeft u nog vragen/opmerkingen?
(Indien u wilt dat ik contact met u op neem kunt u uw naam en telefoonnummer of emailadres hier achterlaten)**

Bedankt voor het invullen van de enquête.

Met vriendelijke groet ,

Lisa Engels

Bijlage 5. Enquête medewerkers gemeente

Geachte heer/mevrouw,

Voor mijn deeltijdstudie Sociaal Juridische Dienstverlening op de Hanzehogeschool doe ik een onderzoek naar het project RMC+. De resultaten van dit onderzoek kunnen door de betrokken partijen gebruikt worden om te bepalen of en hoe er een vervolg gegeven moet worden aan RMC+. Aan de hand van deze enquête wil ik uw mening vragen over RMC+, omdat u de afgelopen tijd als medewerker hieraan hebt geparticipeerd. Uw mening is erg belangrijk om een goed beeld te krijgen van de effectiviteit van het RMC+ project.

1.

Op welke school (of scholen) werkt u als RMC+ medewerker?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Noorderpoort
- Alfa College
- ROC Menso Alting
- AOC Terra

2.

Welke werkzaamheden heb je in het kader van RMC+ verricht?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Voorlichting gegeven aan leerlingen
- Voorlichting gegeven aan medewerkers van de school
- Spreekuur gehouden
- Contactpersoon voor vragen over verzuim en melden
- Tussenpersoon voor andere gemeenten
- Deelnemen aan overleggen (zoals leerlingbesprekingen)
- Controle op administratie van scholen dmv uitschrijffijsten
- Zorgleerlingen besproken met medewerkers school
- Doorverwijzen naar hulpverlening
- Anders, namelijk

3.

Welk onderdeel van de werkzaamheden die u in het kader van RMC+ hebt verricht, heeft volgens u het meeste effect gehad op het terugdringen van Voortijdig Schoolverlaten?

- Voorlichting aan leerlingen
- Voorlichting aan medewerkers van de school
- Spreekuur
- Contactpersoon voor vragen
- Tussenpersoon voor andere gemeenten
- Deelnemen aan overleggen
- Controle op administratie van scholen dmv uitschrijffijsten
- Zorgleerlingen besproken met medewerkers school
- Doorverwijzen naar hulpverlening
- Anders, namelijk
- Weet ik niet
- Geen van allen

4.

In hoeverre heeft RMC+ bijgedragen aan de kans dat jongeren hun diploma halen?

Hieronder staan twee meetschalen, genummerd van 1 tot en met 10. Op de eerste meetschaal omcirkelt u het cijfer dat u geeft aan de kans dat jongeren hun diploma zouden halen voordat ze deelnamen aan RMC+. Op de tweede meetschaal omcirkelt u het cijfer dat u geeft aan de kans dat jongeren hun diploma behalen nadat ze deelgenomen hebben aan RMC+.

Als RMC+ een positief effect heeft gehad op de kans op het behalen van het diploma zou dit een hogere score in de tweede meetschaal betekenen. Hoe hoger de score, hoe meer tevreden u bent over RMC+.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vóór RMC+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na RMC+	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5.

Wat zou volgens u (nog meer) kunnen helpen zodat de leerlingen minder gaan verzuimen?

- Betere voorlichting over de leerplicht/het RMC
- Strengere aanpak
- Meer spreekuren
- Plezier in school/vakkenpakket dat aanspreekt
- Uitzicht op baan na studie
- Anders, namelijk
- Niets

6.

Wat zijn volgens u de succesfactoren van RMC+?

7.

Welke verbeterpunten kunt u noemen voor RMC+?

8.

Welke rapportcijfers geeft u het RMC+ project?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Invloed op de leerlingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Contacten met scholen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gehele RMC+ project	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9.

Het project RMC+ is een tijdelijk project behorend bij het Convenant Voortijdig Schoolverlaten. RMC+ wordt momenteel afgebouwd en stopt op 1 januari 2012 in de huidige vorm. Vindt u dit een goede ontwikkeling?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

10.

Zijn er onderdelen van RMC+ die volgens u structureel moeten worden ingevoerd op uw school?

- Ja, namelijk
- Nee

11.

**Heeft u nog vragen/opmerkingen?
(Indien u wilt dat ik contact met u op neem kunt u uw naam en telefoonnummer of emailadres hier achterlaten)**

Bedankt voor het invullen van de enquête.

Met vriendelijke groet ,

Lisa Engels